

SZKOLENIE OKRESOWE

STANOWISKO ROBOTNICZE

KIEROWCA

na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2004 roku, Nr 180, poz. 1860):

zakres tematyczny:

A.	HAŁAS	4
B.	PRZEMIESZCZANIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ PRACOWNIKA	6
	PODNOSENIE I PRZENOSZENIE PRZY PRACY STAŁEJ:	6
	PODNOSENIE I PRZENOSZENIE PRZY PRACY DORYWCZEJ	6
	PRZENOSZENIE POD GÓRĘ	7
C.	PRZEMIESZCZANIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW	7
	ZESPOŁOWE PRZENOSZENIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ KOBIETY	7
	ZESPOŁOWE PRZENOSZENIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ MĘŻCZYZN	7
	WARUNKI ZESPOŁOWEGO PRZENOSZENIA PRZEDMIOTÓW	7
	ZESPOŁOWE PRZENOSZENIE NA RAMIONACH	7
D.	OZNACZENIA GAŚNIC PROSZKOWYCH I GAŚNIC Z MGŁĄ WODNĄ	8
E.	OZNACZENIA DRÓG EWAKUACYJNYCH	9
F.	OSTRZEGANIE NA WYPADEK ZAGROŻENIA	10
G.	WYPADKI PRZY PRACY	11
	WYPADEK ŚMIERTELNY	12
	CIEŻKI WYPADEK	12
	ZBIOROWY WYPADEK	12
	NAGŁE ZDARZENIE	12
	PRZYCZYNA ZEWNĘTRZNA	12
	URAZ	12
	ZWIĄZEK Z PRACĄ	13
	WYPADEK TRAKTOWANY NA RÓWNI Z WYPADKIEM PRZY PRACY	13
	WYPADEK W DRODZE DO PRACY I Z PRACY	13
	WYPADEK W OKRESIE UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO - WYPADEK PRZY PRACY ŚWIADCZONEJ NA INNEJ PODSTAWIE NIŻ STOSUNEK PRACY	14
H.	WYPADKI PRZY PRACY – PROCEDURA POSTĘPOWANIA	15
	POSTĘPOWANIE POWYPADKOWE	15
	UDZIELENIE POSZKODOWANYM PIERWSZEJ POMOCY	15
	ZABEZPIECZENIE MIEJSCA WYPADKU	15
	ZAWIADOMIENIE O WYPADKU WŁAŚCIWEGO OKRĘGOWEGO INSPEKTORA PRACY I INNYCH ORGANÓW	15
	POWOŁANIE ZESPOŁU POWYPADKOWEGO	16
	USTALENIE OKOLICZNOŚCI I PRZYCZYN WYPADKU	16

SZKOLENIE OKRESOWE

SPORZĄDZENIE I ZATWIERDZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO	17
DORĘCZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO POSZKODOWANEMU	17
DORĘCZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO WŁAŚCIWEMU INSPEKTOROWI PRACY	17
ZAREJESTROWANIE WYPADKU	18
SPORZĄDZENIE STATYSTYCZNEJ KARTY WYPADKU GUS.....	18
OKREŚLENIE ŚRODKÓW I WNIOSKÓW PROFILAKTYCZNYCH	18
WYPADEK TRAKTOWANY NA RÓWNI Z WYPADKIEM PRZY PRACY	19
WYPADEK W OKRESIE UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO – INNY WYPADEK PRZY PRACY	19
WYPADEK W DRODZE DO PRACY I Z PRACY	20
WYPADEK PRZY PRACY ROLNICZEJ	20
I. POSTĘPOWANIE PODCZAS UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY W NAGŁYCH WYPADKACH ZAGRAŻAJĄCYCH ŻYCIU	21
POSTĘPOWANIE NA MIEJSCU WYPADKU	21
JAK POSTĘPOWAĆ Z POSZKODOWANYM	22
POŚREDNI MASAŻ SERCA	22
J. KARTA TECHNICZNA oraz KARTA CHARAKTERYSTYKI	22
K. ZWROTY NA OPAKOWANIACH SUBSTANCJI CHEMNICZNYCH WSKAZUJĄCE RODZAJ ZAGROŻENIA DLA ZDROWIA	23
ZWROTY WSKAZUJĄCE RODZAJ ZAGROŻENIA	23
L. OZNAKOWANIE POJEMNIKÓW Z SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI	27
M. WIBRACJE MECHANICZNE	28
N. DRGANIA MECHANICZNE.....	29
CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKA	29
ŹRÓDŁA DRGAŃ	29
SKUTKI ODDZIAŁYWANIA DRGAŃ MECHANICZNYCH NA ORGANIZM LUDZKI.....	30
ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ	30
O. MIKROKLIMAT	31
MIKROKLIMAT GORĄCY	31
MIKROKLIMAT ZIMNY	32
P. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA	32
Q. PRAWO PRACY.....	33
R. URZĄDZENIA I INSTALACJE ELEKTRYCZNE.....	35

SZKOLENIE OKRESOWE

Zakres szkolenia z zapisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2004 roku, Nr 180, poz. 1860):

V. Ramowy program szkolenia okresowego pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest aktualizacja i uzupełnienie wiedzy i umiejętności w szczególności z zakresu:

- przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy związanych z wykonywaną pracą,
- zagrożeń związanych z wykonywaną pracą oraz metod ochrony przed tymi zagrożeniami,
- postępowania w razie wypadku i w sytuacjach zagrożeń.

2. Uczestnicy szkolenia

Szkolenie jest przeznaczone dla osób zatrudnionych na stanowiskach robotniczych.

3. Sposób organizacji szkolenia

Szkolenie powinno być zorganizowane w formie instruktażu - na podstawie szczegółowego programu opracowanego przez organizatora szkolenia.

Szkolenie powinno być realizowane przez instruktora na stanowisku pracy, a także wykład, pogadankę, film, omówienie okoliczności i przyczyn charakterystycznych (dla prac wykonywanych przez uczestników szkolenia) wypadków przy pracy oraz wniosków profilaktycznych.

4. Ramowy program szkolenia

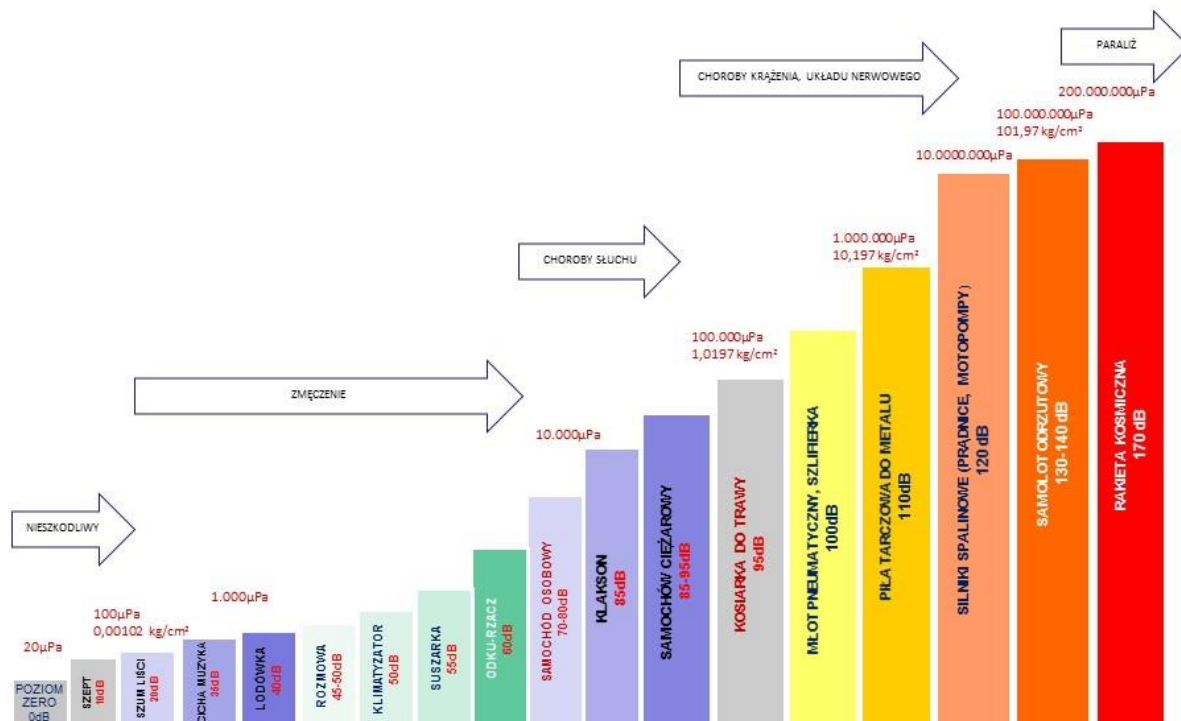
Lp.	Temat szkolenia	Liczba godzin ^{*)}
1	2	3
1	Regulacje prawne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, z uwzględnieniem przepisów związanych z wykonywaną pracą	1
2	Zagrożenia czynnikami występującymi w procesach pracy oraz zasady i metody likwidacji lub ograniczenia oddziaływania tych czynników na pracowników - z uwzględnieniem zmian w technologii, organizacji pracy i stanowisk pracy, stosowania środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, wprowadzenia nowych urządzeń, sprzętu i narzędzi pracy	3
3	Zasady postępowania w razie wypadku w czasie pracy i w sytuacjach zagrożeń (np. pożaru, awarii), w tym zasady udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku	2
4	Okoliczności i przyczyny charakterystycznych dla wykonywanej pracy wypadków przy pracy oraz związana z nimi profilaktyka	2
	Razem:	minimum 8

^{*)} W godzinach lekcyjnych trwających 45 minut.

A. HAŁAS

Dopuszczalne wartości hałasu w pracy biurowej określają następujące Polskie Normy:

- PN-N-01307:1994 Dopuszczalny równoważny poziom dźwięku w czasie pobytu pracownika na stanowisku pracy. Wymagania dotyczące wykonywania pomiarów.
- PN-87/B-02151/02 Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.

Źródła hałasu:

- środki komunikacji i transportu, m.in. samoloty, pojazdy drogowe, pojazdy specjalne, pojazdy szynowe, wodne, rolnicze, trolejbusy, pojazdy rekreacyjne,
- źródła przemysłowe wewnętrzne (np. silniki, generatory, obrabiarki, prasy, dmuchawy, sprężarki, transformatory, przekładnie piły, narzędzia pneumatyczne) i zewnętrzne (np. sprężarkownie, kuźnie, kominy, chłodnie kominowe, taśmociągi zewnętrzne, hamownie silników, suwnice),
- maszyny budowlane, drogowe, komunalne, rolnicze (np. dźwigi, buldożery, koparki, walce, sprężarki, młoty i kafary, betoniarki, wiertnice, ubijaki, ładowarki, maszyny drzewne i leśne),
- maszyny, urządzenia i instalacje w budynkach (np. transformatory, dźwigi, hydrofornie, instalacje wodno-kanalizacyjne, układy wentylacji i klimatyzacji, sprzęt biurowy i komputerowy, urządzenia sygnalizujące),
- obiekty komunalne, środowiskowe i wojskowe (np. rozdzielnie gazu, zajezdnie autobusowe, dworce, lotniska, poligony, strzelnice),
- źródła naturalne (np. wiatr, fale).

Przynależność źródła hałasu do określonej grupy maszyn lub urządzeń:

- maszyny stanowiące źródło energii (np. silniki spalinowe, sprężarki, transformatory),
- narzędzia i silniki pneumatyczne (np. szlifierki, młotki, nitownice, zdzieraki, ubijaki),
- maszyny do obróbki plastycznej (np. prasy, młoty, walcarki),
- maszyny do rozdrabniania, kruszenia, przesiewania, przecinania, oczyszczania (sita wibracyjne, kraty wstrząsowe, młyny kulowe, piaskarki),
- obrabiarki skrawające do metali (tokarki, szlifierki, frezarki, wiertarki),
- obrabiarki skrawające do drewna (piły łańcuchowe, strugarki, frezarki, szlifierki, pilarki tarczowe i taśmowe),

SKOLENIE OKRESOWE

- maszyny włókiennicze (krosna, przędzarki, skrętkarki, przewijarki, zgrzeblarki, dziewiarki osnowowe),
- urządzenia przepływowe (wentylatory, zawory, reduktory, strumienice, palniki),
- urządzenia transportu wewnątrzzakładowego (przenośniki, podajniki, suwnice).

Hałas pochodzący od urządzeń elektroenergetycznych:

- Napowietrzne linie przesyłowe - hałas powodowany przez zjawisko ulotu. Poziomy dźwięku A w odległości 15 m od przewodu w zakresie od 28 dB (podczas dobrej pogody) do 56 dB (w czasie opadów deszczu).
- Transformatory energetyczne - hałas powodowany przez zjawisko magnetostrykcji . Poziomy dźwięku A dochodzące do 70 dB.

Hałas wytwarzany przez urządzenia elektroenergetyczne nie stanowi zagrożenia dla słuchu pracowników. Hałas wytwarzany przez transformatory energetyczne w przypadku oddziaływania na pracowników wykonujących prace koncepcyjne może być traktowany jako czynnik uciążliwy, utrudniający koncentrację uwagi i powodujący zmniejszenie wydajności pracy.

Źródła hałasu w pomieszczeniach z komputerami można podzielić na dwie grupy:

- hałas pochodzący od komputera (głównie drukarki i wentylatora) oraz urządzeń sieci komputerowej (serwerów i szaf krosowniczych)
- hałas pochodzący od źródeł zewnętrznych np. środków techniki biurowej (maszyn do pisania, kserokopiarek, telefonów, telefaksów), urządzeń stanowiących wyposażenie techniczne budynku (zwłaszcza systemów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych) oraz źródeł usytuowanych na zewnątrz budynku (głównie ruchu ulicznego i sąsiednich hałaśliwych obiektów).

Obowiązujące wartości dopuszczalne hałasu na stanowiskach pracy ze względu na jego uciążliwość określa polska norma (PN-N-01307:1994). Według tej normy równoważny poziom dźwięku A dla pomieszczeń administracyjnych, biur projektowych, do prac teoretycznych, opracowania danych i innych o podobnym przeznaczeniu nie powinien przekraczać wartości 55 dB. (Wartość ta dotyczy dowolnego czasu pracy, w jakim pracownik przebywa na danym stanowisku pracy).

Dopuszczalne wartości hałasu przenikającego do pomieszczeń przeznaczonych do przebywania ludzi w budynkach użyteczności publicznej (w tym do pomieszczeń administracyjnych i do pracy umysłowej) określa polska norma techniczna.

Równoważny poziom dźwięku A hałasu przenikającego do w/w pomieszczeń od wszystkich źródeł hałasu (wyposażenia technicznego budynku, innych urządzeń w budynku i poza budynkiem) nie może przekraczać wartości podanych poniżej:

- pomieszczenia do pracy umysłowej wymagającej silnej koncentracji uwagi - 35 dB
- pomieszczenia administracyjne bez wewnętrznych źródeł hałasu - 40 dB
- pomieszczenia administracyjne z wewnętrznymi źródłami hałasu - 45 dB.

Według zaleceń międzynarodowych (norma międzynarodowa ISO 9241-6 dotycząca wymagań ergonomicznych dla stanowisk pracy z komputerami) w przypadku wykonywania trudnych i złożonych zadań równoważny poziom dźwięku A nie powinien przekraczać wartości 35 – 55 dB.

Aktem prawnym regulującym warunki pracy w środowisku w którym występuje hałas jest Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz.U. 2005, nr 157, poz. 1318). W przypadku gdy uniknięcie lub wyeliminowanie ryzyka zawodowego wynikającego z narażenia na hałas nie jest możliwe za pomocą środków ochrony zbiorowej lub organizacji pracy, pracodawca udostępnia środki ochrony indywidualnej słuchu, jeżeli wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy przekraczają wartości progów działania oraz udostępnia środki ochrony indywidualnej słuchu oraz nadzoruje prawidłowość ich stosowania, jeżeli wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy osiągają lub przekraczają wartości NDN¹. Warunków tych nie stosuje się

¹ wartości NDN - dopuszczalne wartości wielkości charakteryzujących hałas lub drgania mechaniczne, określone w przepisach w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, a dla kobiet w ciąży oraz młodocianych odpowiednio w przepisach w sprawie prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet oraz w przepisach w sprawie prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac

Przepisu ust. 1 nie stosuje się do prac:

- przy których właściwe stosowanie środków ochrony indywidualnej słuchu przez cały czas mogłoby spowodować większe zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa pracownika niż rezygnacja z ich stosowania, wykonywanych w szczególności przez:
 - osoby prowadzące akcję ratowniczą w celu ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, ochrony mienia lub środowiska, usunięcia awarii albo przeciwdziałania klęsce żywiołowej,
 - kierujących pojazdami samochodowymi, ciągnikami rolniczymi lub maszynami samobieżnymi po drogach publicznych lub drogach komunikacyjnych i transportowych na terenie zakładu pracy;
- wykonywanych przez artystów - wykonawców widowisk muzycznych i rozrywkowych.

Pracodawca oznacza znakami bezpieczeństwa miejsca pracy, w których wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy przekraczają wartości NDN, oraz wydziela strefy z takimi miejscami i ogranicza do nich dostęp, jeżeli jest to technicznie wykonalne i ryzyko wynikające z narażenia na hałas uzasadnia takie wydzielenie. W pomieszczeniu przeznaczonym na odpoczynek pracownika poziom hałasu nie może przekraczać wartości dopuszczalnych, określonych w Polskiej Normie dla pomieszczeń administracyjno-biurowych.

Szczytowym poziomem dźwięku C jest 135 dB.

Maksymalny poziom dźwięku 8-godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy (lub poziomu ekspozycji na hałas odniesionego do tygodnia pracy) wynosi 80 dB.

Technicznymi metodami ograniczania poziomu dźwięku w miejscu pracy są: obudowy dźwiękoszczelne na maszynach, tłumiki akustyczne, ekrany dźwiękochłonne, kabiny dźwiękoszczelne, ograniczenie emisji źródła hałasu, stosowanie środków ochrony słuchu. Dane na temat hałasu maszyny powinny być umieszczone w instrukcji maszyny. Na podstawie rozporządzenia w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn i elementów bezpieczeństwa (Dz. U. 2008, nr 199, poz. 1228) dane te powinny obejmować:

- poziom ciśnienia akustycznego na stanowiskach pracy skorygowanego charakterystyką A, jeżeli przekracza on 70 dB(A); natomiast jeżeli poziom ten nie przekracza 70 dB(A), to powinno być to wyraźnie zaznaczone w instrukcji,
- szczytową chwilową wartość ciśnienia akustycznego na stanowiskach pracy skorygowaną charakterystyką C, jeżeli przekracza ona 63 Pa (130 dB w stosunku do 20 µPa),
- poziom mocy akustycznej maszyny skorygowany charakterystyką A, jeżeli poziom emitowanego ciśnienia akustycznego na stanowiskach pracy skorygowany charakterystyką A przekracza 80 dB(A).

B. PRZEMIESZCZANIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ PRACOWNIKA

PODNOSENIE I PRZENOSZENIE PRZY PRACY STAŁEJ:

Praca stała jest wykonywana regularnie w ciągu zmiany roboczej (pakowacz, magazynier). Normy dźwigania i przenoszenia:

- 12 kg dla kobiet
- 30 kg dla mężczyzn.

Przedmioty wymagające podniesienia na wysokość powyżej obręczy barkowej, dopuszczalna masa nie może przekroczyć:

- 8 kg dla kobiet,
- 21 kg dla mężczyzn,
- 3 kg dla kobiet w ciąży,
- 6 kg dla kobiet karmiących dziecko piersią.

PODNOSENIE I PRZENOSZENIE PRZY PRACY DORYWCZEJ

Praca dorywcza jest wykonywana nie więcej niż 4 razy na każdą godzinę pracy, jeżeli łączny czas wykonywania pracy nie przekracza 4 godzin na dobę. Normy wynoszą:

- 20 kg dla kobiet
- 50 kg dla mężczyzn

SZKOLENIE OKRESOWE

Przedmioty wymagające podniesienia na wysokość powyżej obręczy barkowej, dopuszczalna masa nie może przekroczyć:

- 14 kg dla kobiet,
- 35 kg dla mężczyzn,
- 10 kg dla kobiet karmiących dziecko piersią,
- nie ma określonej odrębnej normy dla kobiet w ciąży, 3 kg to maksymalna i bezwzględna dopuszczalna masa ładunków, które kobiety w tym stanie mogą przenosić.

PRZENOSZENIE NA ODLEGŁOŚĆ PRZEKRACZAJĄCĄ 25 METRÓW, normy dźwigania określono odpowiednio:

- 12 kg dla kobiet
- 30 kg dla mężczyzn

PRZENOSZENIE POD GÓRĘ

po powierzchni nierównej, po pochylniach lub schodach, których kąt nachylenia jest mniejszy niż 30°, wysokość przekracza 4 metry, maksymalna masa przedmiotów wynosi:

- 12 kg dla kobiet
- 30 kg dla mężczyzn

po powierzchni nierównej, po pochylniach lub schodach, których kąt nachylenia jest większy niż 30°, wysokość przekracza 4 metry, maksymalna masa przedmiotów wynosi:

przy pracy stałej:

- 8 kg dla kobiet
- 20 kg dla mężczyzn

przy pracy dorywczej:

- 12 kg dla kobiet
- 30 kg dla mężczyzn

C. PRZEMIESZCZANIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW

ZESPOŁOWE PRZENOSZENIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ KOBIETY

Przedmioty, których długość przekracza 4 m, a masa przekracza 20 kg mogą być przenoszone zespołowo pod warunkiem, że na jedną pracownicę przypada masa nie większa niż:

- 10 kg przy pracy stałej.

17 kg przy pracy dorywczej.

ZESPOŁOWE PRZENOSZENIE PRZEDMIOTÓW PRZEZ MĘŻCZYZN

Przedmioty, których długość przekracza 4 m, a masa przekracza 30 kg mogą być przenoszone zespołowo pod warunkiem, że na jednego pracownika przypada masa nie większa niż:

- 25 kg przy pracy stałej.
- 42 kg przy pracy dorywczej.

Niedopuszczalne jest zespołowe ręczne przemieszczanie przedmiotów na odległość przekraczającą 25 m lub o masie przekraczającej 500 kg dla mężczyzn.

WARUNKI ZESPOŁOWEGO PRZENOSZENIA PRZEDMIOTÓW

- Podczas takich prac, pracodawca musi zapewnić, aby pracownicy byli dobrani pod względem wzrostu i wieku.
- Pracodawca ma obowiązek wyznaczyć osobę doświadczoną w zakresie stosowania odpowiednich sposobów przenoszenia i organizacji pracy, aby pełniła nadzór nad zespołowym ręcznym przenoszeniem przedmiotów.
- Odstępy pomiędzy pracownikami muszą wynosić minimum 0,75 m.
- Pracownikom należy zapewnić również sprzęt pomocniczy.

ZESPOŁOWE PRZENOSZENIE NA RAMIONACH

SZKOLENIE OKRESOWE

Podczas tego rodzaju przemieszczania przedmiotów, należy zapewnić, aby pracownicy:

- podnosili przedmiot równocześnie i na komendę.
- znajdowali się po jednej stronie przenoszonego przedmiotu.
- stosowali środki ochrony indywidualnej na ramiona.

Rodzaj transportu ładunku	Płeć	Wiek [lata]	Graniczna wartość przenoszonej masy w zależności od częstości czynności [kg]		
			rzadko	dorywczo (do 4 razy na godzinę)	stałe
Podnoszenie	Mężczyźni	16-19	35	25	20
		19-45	55	30	25
		>45	50	25	20
	Kobiety	16-19	13	9	8
		19-45	15	10	9
		>45	13	9	8
Przenoszenie	Mężczyźni	16-19	30	20	15
		19-45	50	30	20
		>45	40	25	15
	Kobiety	16-19	13	9	8
		19-45	15	10	10
		>45	13	9	8

D. OZNACZENIA GAŚNIC PROSZKOWYCH I GAŚNIC Z MGŁĄ WODNĄ

MATERIAŁ PALNY	FORMA POŻARU	GRUPA	OZNACZENIE NA GAŚNICY	
Drewno Papier Tkaniny Węgiel	Płomień	Grupa A		Pożar ciał stałych
Benzyna Nafta i jej pochodne Alkohol Aceton, Eter Oleje Lakiery Tłuszcze Parafina, Pak Naftalen, smoła Olej napędowy do silników wysokoprężnych	Mieszkanka wybuchowa gazów i oparów	Grupa B		Pożar cieczy palnych Substancji topiących się w wysokiej temperaturze
Metan Acetylen Propan-butan Wodór Gaz miejski	Mieszkanka wybuchowa gazów i oparów	Grupa C		Pożary gazów palnych
Metale: Lit Sód Potas Glin (i ich stopy) Termit	Brak płomienia	Grupa D		Pożary metali

SZKOLENIE OKRESOWE

MATERIAŁ PALNY	FORMA POŻARU	GRUPA	OZNACZENIE NA GAŚNICY	
Instalacja elektryczna		Grupa E		pożary urządzeń pod napięciem => NAPIĘCIE MAKSYMALNE JEST PODANE NA GAŚNICY
Pożary tłuszczów i olejów	Płomień	Grupa F		Pożary tłuszczów (w kuchniach i restauracjach)

INSTRUKCJA UŻYWANIA GAŚNICY PROSZKOWEJ i GAŚNIC Z MGŁĄ WODNĄ:

- zdzjąć z wieszaka i podejść do miejsca pożaru,
- wyciągnąć zawleczkę,
- nacisnąć dźwignię zaworu,
- skierować strumień środka gaśniczego na źródło ognia,
- gaśnicę używać w pozycji pionowej.

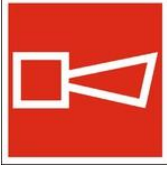
Przy pomocy tej gaśnicy można gasić urządzenia i instalacje będące pod napięciem do 1000 Volt z zachowaniem odległości minimum 1 metra od palącego się urządzenia.

E. OZNACZENIA DRÓG EWAKUACYJNYCH

Symbol oznaczenia	Opis znaku
	Wyjście ewakuacyjne
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej
	Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół
	Drzwi ewakuacyjne prawe/lewe
	Kierunek drogi ewakuacyjnej

Symbol oznaczenia	Opis znaku
	Miejsce zbiórki do ewakuacji
	Zakaz korzystania z windy w razie pożaru
	Zakaz palenia tytoniu i używania otwartego ognia
	Gaśnica

SZKOLENIE OKRESOWE

Symbol oznaczenia	Opis znaku
	Hydrant wewnętrzny
	Hydrant zewnętrzny
	Uruchamianie ręczne Oznaczenie Ręcznego Ostrzegacza Pożarowego
	Przeciwpowozowy wylacznik Pradu
	Główna tablica rozdzielcza
	Syrene alarmowa / przeciwpowozowa

Symbol oznaczenia	Opis znaku
	Brama powozowa
	Droga powozowa. Nie zastawiac!
	Niebezpieczenstwo powozu – materiały latwopalne / materiały latwozapalne
	Niebezpieczenstwo powozu – materiały wybuchowe
	Nie dotykac! Urzadzenie elektryczne!

F. OSTRZEGANIE NA WYPADEK ZAGROZENIA

Zarzadzanie kryzysowe to dzialalnosc organow administracji publicznej bledaca elementem kierowania bezpieczenstwem narodowym, ktora polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych dzialan, reagowaniu w przypadku wystapienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutkow oraz odtwarzaniu zasobow i infrastruktury krytycznej.

Organem wlasciwym w sprawach zarzadzania kryzysowego na obszarze m.st. Warszawy jest Prezydent m.st. Warszawy. Do zadani Prezidenta m.st. Warszawy nalezy:

- kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutkow zagrozen na terenie powiatu;
- realizacja zadani z zakresu planowania cywilnego, w tym:
- opracowywanie i przedkladanie wojewodzie mazowieckiemu do zatwierdzenia planu zarzadzania kryzysowego m.st. warszawy,
- realizacja zalecen do powiatowych planow zarzadzania kryzysowego,
- zarzadzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleni, cwiczen i treningow z zakresu zarzadzania kryzysowego;

SZKOLENIE OKRESOWE

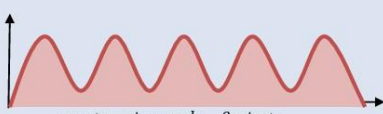
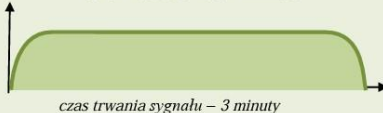
- wykonywanie przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania powiatów i miast na prawach powiatu;
- zapobieganie, przeciwdziałanie i usuwanie skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- współdziałanie z szefem agencji bezpieczeństwa wewnętrznego w zakresie przeciwdziałania, zapobiegania i usuwania skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- organizacja i realizacja zadań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej.

SYGNAŁY ALARMOWE

RODZAJE ALARMÓW, TREŚĆ KOMUNIKATÓW OSTRZEGAWCZYCH

Rodzaj alarmu	Sposób ogłaszania alarmów		
	Akustyczny system alarmowy	Środki masowego przekazu	Wizualny sygnał alarmowy
Ogłoszenie alarmu 	Sygnał akustyczny – modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut <i>czas trwania sygnału – 3 minuty</i>	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	Znak żółty w kształcie trójkąta lub w uzasadnionych przypadkach innej figury geometrycznej
Odwołanie alarmu 	Sygnał akustyczny – ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut <i>czas trwania sygnału – 3 minuty</i>	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	

KOMUNIKATY OSTRZEGAWCZE

Rodzaj komunikatu	Sposób ogłaszania komunikatu		Sposób odwoływania komunikatu	
	Akustyczny system alarmowy	Środki masowego przekazu	Akustyczny system alarmowy	Środki masowego przekazu
Uprzedzenie o zagrożeniu skażeniami 		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie około godz. min. może nastąpić skażenie (podać rodzaj skażenia) w kierunku (podać kierunek)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj skażenia) dla
Uprzedzenie o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska 		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców (podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj klęski) dla

PO USŁYSZENIU SYGNAŁU ALARMOWEGO LUB KOMUNIKATU NALEŻY DZIAŁAĆ SZYBKO, ALE ROZWAŻNIE I BEZ PANIKI

G. WYPADKI PRZY PRACY

Art. 3 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1773, z późn. zm.)

Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Określone zdarzenie może być zakwalifikowane jako wypadek przy pracy jedynie wówczas, gdy spełnia równocześnie wszystkie cztery warunki podane definicji.

WYPADEK ŚMIERTELNY

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1773, z późn. zm.) - za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć poszkodowanego w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy od wypadku.

CIĘŻKI WYPADEK

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1773, z późn. zm.) - za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, takie jak: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności rozrodczej lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, całkowita lub częściowa niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe, istotne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

ZBIOROWY WYPADEK

Zgodnie z art. 3 ust. 6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1773, z późn. zm.) - za zbiorowy wypadek przy pracy uważa się wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia uległy co najmniej dwie osoby.

NAGŁE ZDARZENIE

Pojęcie „nagłość” – pierwszy warunek uznania określonego zdarzenia za wypadek przy pracy - zostało ukształtowane przez orzecznictwo sądowe. Przełomowe znaczenie dla rozstrzygnięcia tej kwestii miał wyrok Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 września 1958 roku (nr IR III 140/58). Przyjęto wówczas, że cechą „nagłości” ma zdarzenie, którego czas trwania nie przekracza jednej dniówki roboczej. Zdarzeniem nagłym jest więc zarówno trwający kilka sekund kontakt dłoni stolarza z piłą tarczową, jak i kilkugodzinne oddziaływanie na palacza kotłowni centralnego ogrzewania tlenku węgla (czadu). „Nagłość” określa czas oddziaływania czynnika niebezpiecznego na organizm człowieka. Skutki tego oddziaływania mogą ujawnić się natychmiast lub dopiero po pewnym czasie - po kilku dniach, a nawet tygodniach. Przyjęty pogląd utrwalił się w orzecznictwie sądowym.

PRZYCZYNA ZEWNĘTRZNA

Przyczyna zewnętrzna – drugi warunek uznania określonego zdarzenia za wypadek przy pracy - występuje wówczas, gdy do urazu dochodzi w wyniku oddziaływania na człowieka czynnika występującego poza nim.

Nie ma cech wypadku przy pracy uraz, który jest następstwem zakłóceń wywołanych przez czynnik tkwiący wyłącznie w organizmie poszkodowanego, tj. przyczynę wewnętrzną. Np. uraz wskutek upadku spowodowanego atakiem epilepsji, śmierć w wyniku zawału mięśnia sercowego w okolicznościach nie odbiegających rażąco od warunków powszechnie przyjmowanych za normalne.

Przyczyna zewnętrzna nie musi być związana wyłącznie z działaniem sił przyrody, narzędzi, maszyn i urządzeń, energii, czynników chemicznych itp. Może nią być każdy czynnik zewnętrzny, mogący wywołać uraz, w tym także czynności wykonywane przez samego poszkodowanego, np. wysiłek fizyczny związany z przemieszczaniem ciężarów – nawet wówczas, gdy masa przenoszonych ładunków nie przekracza dopuszczalnych norm dźwigania. Taki sens ma m.in. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r. nr III PO 15/62 (OSNCP 1963 r., zeszyt nr 10), zgodnie z którą: cechy przyczyny zewnętrznej może mieć nadmierny wysiłek fizyczny lub psychiczny związany z pracą, jeśli może on być za taki uznany dla określonej osoby - ze względu na stan wydolności jej organizmu.

Przyczyna zewnętrzna, w przeciwieństwie do przyczyny wewnętrznej, nie musi występować jako wyłączna. Przy zbiegu obu rodzajów przyczyn - uaktywnienie się schorzenia samoistnego (mogącego samodzielnie występować jedynie jako przyczyna wewnętrzna) pod wpływem czynnika zewnętrznego (przyczyny zewnętrznej) – spełniony jest warunek do uznania określonego zdarzenia za wypadek. Przykładem może być perforacja wrzodu żołądka pod wpływem wysiłku fizycznego. Przy takim zbiegu przyczyn nie ma zastosowania zasada szacowania stopnia wpływu każdej z przyczyn na powstanie urazu i jego skutki. Pogląd ten potwierdza również stan późniejszego orzecznictwa sądowego.

URAZ

Zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1773, z późn. zm.), „uraz” jest uszkodzeniem tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego (czynnika niebezpiecznego).

Powstanie urazu jest czwartym warunkiem uznania określonego zdarzenia za wypadek przy pracy.

Nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w związku z pracą, a nie spowodowało „urazu”, nie jest wypadkiem przy pracy. Jest ono – coraz częściej – określane pojęciem: wydarzenie wypadkowe bezurazowe (WWB).

ZWIĄZEK Z PRACĄ

Związek urazu z pracą – trzeci warunek uznania określonego zdarzenia za wypadek przy pracy – może zachodzić zarówno wówczas, gdy do urazu dojdzie podczas wykonywania pracy, jak i podczas pozostawania tylko w dyspozycji pracodawcy (lub innego podmiotu), na rzecz którego miała być świadczona praca (oczekiwanie na polecenia: na terenie zakładu lub w innym, wyznaczonym przez pracodawcę lub ten podmiot miejscu).

Zerwanie związku z pracą występuje w szczególności w sytuacji, gdy bez uzasadnienia poszkodowany nie świadczy pracy. Związek zdarzenia z pracą, poza przypadkami wynikającymi wprost z definicji wypadku przy pracy, zostaje jednak zachowany w warunkach, gdy poszkodowany nie świadczy pracy, a wykonuje inne czynności, w tym służące zaspokojeniu jego własnych potrzeb. Jako przykłady (wg poglądów utrwalonych w orzecznictwie sądowym) można wskazać: upadek powodujący uraz w drodze do sklepu w celu zakupu artykułów żywnościowych do spożycia podczas przerwy śniadaniowej; skaleczenie dłoni przy zmywaniu talerza po posiłku w czasie tej przerwy itp. Problem związku zdarzenia wypadkowego z pracą od lat wzbudza wiele wątpliwości, a wyrazem tego jest orzecznictwo sądowe.

WYPADEK TRAKTOWANY NA RÓWNI Z WYPADKIEM PRZY PRACY

Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1773 ze zm.) na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej w okolicznościach innych niż określone w definicji wypadku przy pracy (art. 3 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 cytowanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, chyba że wypadek został spowodowany postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań;
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Przy kwalifikacji tej grupy wypadków nie stosuje się wykładni rozszerzającej, pozwalającej na zaliczenie do wypadków traktowanych na równi z wypadkiem przy pracy, na podstawie podobieństwa, innych zdarzeń niż podane w punktach: 1, 2 i 3.

WYPADEK W DRODZE DO PRACY I Z PRACY

Definicję tego zdarzenia podano w art. 57b ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383, ze zm.).

Za wypadek w drodze do pracy lub z pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w drodze do lub z miejsca wykonywania zatrudnienia lub innej działalności stanowiącej tytuł ubezpieczenia rentowego, jeżeli droga ta była najkrótsza i nie została przerwana.

Jednakże uważa się, że wypadek nastąpił w drodze do pracy lub z pracy, mimo iż droga ta została przerwana, jeżeli przerwa była życiowo uzasadniona i jej czas nie przekraczał granic potrzeby, a także wówczas, gdy droga, nie będąc drogą najkrótszą, była dla ubezpieczonego, ze względów komunikacyjnych, najdogodniejsza.

Za drogę do pracy lub z pracy uważa się, oprócz drogi z domu do pracy lub z pracy do domu, drogę do miejsca lub z miejsca:

- innego zatrudnienia lub innej działalności stanowiącej tytuł ubezpieczenia rentowego;
- zwykłego wykonywania funkcji lub zadań zawodowych albo społecznych;
- zwykłego spożywania posiłków;
- odbywania nauki lub studiów.

Użyte w definicji pojęcie „droga” nie dotyczy wyłącznie dróg publicznych i traktów znajdujących się na zewnątrz pomieszczeń. „Drogą” jest także ścieżka prowadząca przez teren prywatny, w tym posesję

należącą do osoby poszkodowanej. W przypadku budynku wielorodzinnego, „drogą” jest ogólnie dostępna klatka schodowa na zewnątrz mieszkania. Nie ma również znaczenia fakt, ile razy poszkodowany przemieszczał się tą drogą w dniu wypadku.

W orzecznictwie sądowym występują różne poglądy na temat pojęcia „drogi do pracy i z pracy”. Można spotkać się ze stanowiskiem, wg którego tą drogą jest tylko odcinek zaczynający się lub kończący w miejscu zamieszkania, a jej punktem wyjściowym lub docelowym jest miejsce zatrudnienia.

Z definicji wypadku w drodze do pracy i z pracy wynika, że nie jest traktowany jako droga z pracy odcinek między miejscem pracy a miejscem załatwiania prywatnej sprawy w sytuacji, gdy nastąpi powrót do pracy, po załatwieniu sprawy. Jest to droga odbywana w czasie przerwy w świadczeniu pracy. O drodze z pracy do domu można natomiast mówić w sytuacji, gdy będzie miało miejsce wcześniejsze wyjście z pracy z zamiarem załatwienia sprawy prywatnej, ale bez powrotu do pracy. Przerwa w drodze do domu może być w tym przypadku potraktowana jako „życiowo uzasadniona” (załatwianie spraw osobistych, rodzinnych, zdrowotnych itp.).

Jako droga z pracy do domu może być potraktowana droga na obiad (do domu lub innego miejsca) w czasie regulaminowej przerwy na spożycie posiłku.

W orzecznictwie sądowym przyjęło się stanowisko, że wypadek podczas pobytu w podróży służbowej przy pokonywaniu drogi między miejscem wykonywania pracy a miejscem zakwaterowania jest wypadkiem zrównanym z wypadkiem przy pracy.

WYPADEK W OKRESIE UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO - WYPADEK PRZY PRACY ŚWIADCZONEJ NA INNEJ PODSTAWIE NIŻ STOSUNEK PRACY

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1773 z późn. zm.) - do wypadków przy pracy zalicza się także urazy doznane w okresie ubezpieczenia społecznego podczas wykonywania określonych świadczeń na innej podstawie niż stosunek pracy.

Do tej grupy wypadków można zakwalifikować nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego, podczas:

- uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- wykonywania odpłatnie pracy na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- odbywania szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy przez osobę pobierającą stypendium w okresie odbywania tego szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub przez inny podmiot kierujący, pobierania stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych;
- wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia;
- wykonywania pracy na podstawie umowy uaktywniającej;
- współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia;
- wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych;
- wykonywania zwykłych czynności związanych ze współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych;
- wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- odbywania służby zastępczej;
- nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium;

- wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowa taka została zawarta z pracodawcą, z którym osoba pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje ona pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy;
- pełnienia przez funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej obowiązków służbowych.

H. WYPADKI PRZY PRACY – PROCEDURA POSTĘPOWANIA

POSTĘPOWANIE POWYPADKOWE

Postępowanie powypadkowe (dochodzenie powypadkowe) obejmuje czynności, których celem jest:

- dokonanie kwalifikacji prawnej zdarzenia – ustalenie, czy zdarzenie ma cechy wypadku związanego z pracą: „wypadku przy pracy”, „wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy”, „wypadku w okresie ubezpieczenia wypadkowego – innego wypadku przy pracy” itp.;
- ustalenie, czy istnieją okoliczności wyłączające uprawnienia poszkodowanego do świadczeń odszkodowawczych;
- określenie środków i wniosków prewencyjnych, tj. przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do podobnych zdarzeń wypadkowych w przyszłości.

Dochodzenie przeprowadza pracodawca lub innym podmiot określony w przepisach prawnych.

Zgłoszenia wypadku dokonuje poszkodowany (jeśli stan jego zdrowia na to pozwala) lub inna osoba, która to zdarzenie zauważyła. Pracodawca ma następujące obowiązki:

UDZIELENIE POSZKODOWANYM PIERWSZEJ POMOCY

Pracodawca jest obowiązany zapewnić poszkodowanym pierwszą pomoc i podjąć niezbędne działania eliminujące lub ograniczające zagrożenie (wyłączenie maszyn i urządzeń z ruchu, odcięcie zasilania maszyn energią, materiałami itp.). Obowiązki te ciąży na pracodawcy także wówczas, gdy na jego terenie zaistnieje wypadek, w którym poszkodowany nie będzie jego pracownikiem.

ZABEZPIECZENIE MIEJSCA WYPADKU

Do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku jego miejsce powinno być zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych i możliwością uruchomienia - bez potrzeby – maszyn i innych urządzeń technicznych, których ruch wstrzymano w związku z tym wypadkiem. Należy wykluczyć możliwość wprowadzenia zmian w usytuowaniu maszyn i urządzeń oraz innych przedmiotów, które spowodowały wypadek, jeżeli na podstawie ich położenia i stanu będzie możliwe odtworzenie okoliczności, przebiegu i ustalenie przyczyn.

Zgodę na uruchomienie maszyn i urządzeń lub inne zmiany w miejscu wypadku, wydaje pracodawca, w uzgodnieniu ze społecznym inspektorem pracy, po dokonaniu oględzin miejsca wypadku oraz po sporządzeniu, jeśli zajdzie potrzeba, szkicu lub fotografii miejsca wypadku itp.

Po wypadku śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym, zgoda może być wydana po ustaleniu z inspektorem pracy i prokuratorem, a w razie wypadków w zakładzie górniczym, także po uzgodnieniu z właściwym organem państwowego nadzoru górniczego.

Dokonywanie zmian w miejscu wypadku bez zgody pracodawcy jest dopuszczalne jedynie wówczas, jeżeli zachodzi konieczność ratowania osób lub mienia albo zapobieżenia niebezpieczeństwu.

ZAWIADOMIENIE O WYPADKU WŁAŚCIWEGO OKRĘGOWEGO INSPEKTORA PRACY I INNYCH ORGANÓW

Obowiązki w tym zakresie wynikają z przepisów art. 234 § 2 Kodeksu pracy.

Pracodawca jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwego terytorialnie, ze względu na miejsce zdarzenia, okręgowego inspektora pracy i prokuratora o śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym wypadku przy pracy oraz o każdym innym wypadku, który wywołał wymienione skutki, a mającym związek z pracą, jeżeli może być uznany za wypadek przy pracy.

Inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy można powiadomić o wypadku drogą telefoniczną - w każdym okręgowym inspektoracie pracy prowadzone są całodobowe dyżury „pod telefonem”.

Zaniechanie obowiązku powiadomienia o wypadku przy pracy wymienionych organów, w tym właściwego okręgowego inspektora pracy, stanowi wykroczenie z art. 283 § 2 pkt 6 Kodeksu pracy i jest zagrożone karą.

W przypadku, gdy na terenie działania określonego pracodawcy dojdzie do wypadku, w którym zostanie poszkodowana osoba nie będąca jego pracownikiem, pracodawca ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia o tym pracodawcy poszkodowanego.

POWOŁANIE ZESPOŁU POWYPADKOWEGO

Okoliczności i przyczyny wypadku ustala powołany w tym celu przez pracodawcę dwuosobowy zespół powypadkowy.

W skład zespołu wchodzi pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz społeczny inspektor pracy, przy czym przepisy przewidują w tym zakresie liczne wyjątki – w zależności od stanu zatrudnienia w zakładzie oraz przyjętego przez pracodawcę systemu realizacji zadań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, i tak:

- u pracodawcy, który - zgodnie z art. 237¹¹ § 1 Kodeksu pracy - nie ma obowiązku tworzenia służby bezpieczeństwa i higieny pracy, zamiast pracownika tej służby, w skład zespołu powypadkowego wchodzi pracodawca lub pracownik zatrudniony przy innej pracy, któremu pracodawca powierzył wykonywanie zadań służby bhp, albo specjalista spoza zakładu pracy;
- u pracodawcy, u którego nie działa społeczna inspekcja pracy, zamiast społecznego inspektora pracy, w skład zespołu powypadkowego wchodzi przedstawiciel pracowników posiadający aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- jeżeli pracodawca nie może dopełnić obowiązku utworzenia zespołu powypadkowego w składzie dwuosobowym, określonym w pkt a i b, ze względu na małą liczbę zatrudnionych pracowników, okoliczności i przyczyny wypadku ustala zespół powypadkowy, w którego skład wchodzi pracodawca i specjalista spoza zakładu pracy.

USTALENIE OKOLICZNOŚCI I PRZYCZYN WYPADKU

Po otrzymaniu informacji o wypadku, zespół powypadkowy niezwłocznie przystępuje do ustalenia okoliczności i przyczyn.

Zespół ma obowiązek:

- dokonania oględzin miejsca wypadku, w tym stanu technicznego maszyn i innych urządzeń technicznych, stanu urządzeń ochronnych, a także zbadania warunków wykonywania pracy i innych okoliczności, które mogły mieć związek z badanym zdarzeniem;
- sporządzenia, w razie potrzeby, szkicu lub fotografii miejsca wypadku;
- wysłuchania wyjaśnień poszkodowanego - jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala;
- zebrania informacji dotyczących wypadku od świadków;
- zasięgnięcia opinii lekarza, a w razie potrzeby, opinii innych specjalistów - w zakresie niezbędnym do oceny rodzaju i skutków wypadku;
- zebrania innych dowodów dotyczących wypadku;
- dokonania prawnej kwalifikacji wypadku – zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- określenia środków profilaktycznych oraz wniosków, w tym wynikających z oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy, na którym wystąpił wypadek;
- wykorzystania w postępowaniu materiałów zebranych przez organy prowadzące śledztwo lub dochodzenie - jeżeli materiały te zostaną mu udostępnione;
- jeżeli wypadek miał rozmiary katastrofy albo spowodował zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego, wykorzystania ustaleń zespołu specjalistów, powołanego przez właściwego ministra, wojewodę lub inny organ sprawujący nadzór określony w art. 237¹⁴ Kodeksu pracy, do ustalenia przyczyn wypadku oraz wyjaśnienia związanych z tym zdarzeniem problemów technicznych i technologicznych;

Ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, któremu uległ pracownik na terenie innego zakładu pracy, dokonuje zespół powołany przez pracodawcę poszkodowanego w obecności przedstawiciela pracodawcy, na którego terenie doszło do tego zdarzenia. Pracodawca, na terenie którego miał miejsce wypadek, ma obowiązek udostępnienia zespołowi powołanemu przez pracodawcę poszkodowanego miejsca wypadku i udzielenia niezbędnych informacji i pomocy.

Na wniosek pracodawcy poszkodowanego, okoliczności i przyczyny wypadku może ustalić pracodawca, na którego terenie doszło do wypadku, a dokumentację powypadkową przekazać pracodawcy poszkodowanego.

Przepisy prawne nie przewidują zwolnienia pracodawcy z obowiązku przeprowadzenia dochodzenia powypadkowego. Koszty związane z ustalaniem okoliczności i przyczyn wypadku ponosi pracodawca - art. 234 § 4 Kodeksu pracy.

Wyrok NSA w Warszawie z 25.04.2002 r. II SA 3189/01, LEX nr 121876

Jednym z podstawowych obowiązków pracodawcy związanym z powzięciem informacji o wypadku, jakiemu uległ pracownik, jest powołanie zespołu powypadkowego w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku oraz ustalenia, czy wypadek pozostaje w związku z pracą. Obowiązujące przepisy nie dopuszczają sytuacji, w której pracodawca zwolniony byłby od wykonania wyżej opisanego obowiązku. Przesłanką takiego zwolnienia nie może nawet być oczywiste przyczynienie się pracownika do wypadku ani też oczywisty brak związku wypadku z pracą.

SPORZĄDZENIE I ZATWIERDZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO

Zespół sporządza z dochodzenia powypadkowego dokument o nazwie protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku (protokół powypadkowy). Protokół ten jest podstawą do ustalenia uprawnień do świadczeń odszkodowawczych dla poszkodowanego lub jego rodziny.

Zespół sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia wypadku i przekazuje niezwłocznie do zatwierdzenia pracodawcy. W razie niedotrzymania tego terminu, zespół ma obowiązek podania w protokole przyczyn opóźnienia.

Do protokołu załącza się komplet niezbędnych dokumentów związanych z wypadkiem, w tym wyjaśnień poszkodowanego, informacji dotyczących wypadku od świadków, opinii lekarzy i innych specjalistów, a także ewentualnych szkiców lub fotografii miejsca wypadku.

Przepisy nie ustalają, w ilu egzemplarzach ma być sporządzony protokół powypadkowy. Określają jedynie, że ma być przygotowany w „niezbędnej liczbie egzemplarzy”.

W przypadku, gdy między członkami zespołu powypadkowego wystąpią rozbieżności, o treści protokołu decyduje pracodawca.

Zespół ma obowiązek zapoznania poszkodowanego z treścią protokołu przed zatwierdzeniem przez pracodawcę i pouczenia o prawie wniesienia „uwag i zastrzeżeń”. Poszkodowany może skorzystać z prawa do wglądu do akt związanych z postępowaniem i sporządzać z nich kopie, odpisy, notatki itp. Prawo to przysługują również członkom rodziny poszkodowanego w wypadku śmiertelnym.

Protokół powypadkowy zatwierdza pracodawca - nie później niż w ciągu 5 dni od dnia jego sporządzenia.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do treści protokołu powypadkowego (przez poszkodowanego lub członków rodziny zmarłego wskutek wypadku pracownika) albo gdy protokół ten nie odpowiada warunkom określonym w przepisach, pracodawca ma obowiązek zwrócenia niezatwierdzonego protokołu, w celu wyjaśnienia i uzupełnienia przez zespół powypadkowy.

Po dokonaniu wyjaśnień i uzupełnień, Zespół sporządza, nie później niż w ciągu 5 dni, nowy protokół powypadkowy, do którego dołącza protokół niezatwierdzony przez pracodawcę.

Poszkodowany pracownik, a w razie wypadku śmiertelnego, uprawniony członek jego rodziny, może wystąpić do właściwego sądu rejonowego z powództwem o ustalenie i sprostowanie protokołu (podstawa: art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego). Z powództwem tym może wystąpić również organizacja związkowa, działająca u pracodawcy zatrudniającego poszkodowanego pracownika.

Zamieszczenie w protokole stwierdzenia, że wypadek nie jest wypadkiem przy pracy bądź występują okoliczności mające wpływ na prawo poszkodowanego do świadczeń odszkodowawczych, wymaga szczegółowego uzasadnienia i wskazania na to dowodów.

Protokół powypadkowy wraz z załączonymi do niego dokumentami pracodawca ma obowiązek przechowywać przez okres 10 lat.

DORĘCZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO POSZKODOWANEMU

Zatwierdzony protokół powypadkowy pracodawca niezwłocznie doręcza poszkodowanemu pracownikowi, a w razie wypadku śmiertelnego - członkom rodziny poszkodowanego.

DORĘCZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO WŁAŚCIWEMU INSPEKTOROWI PRACY

Pracodawca ma obowiązek niezwłocznego doręczenia protokołów powypadkowych dotyczących wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych właściwemu, ze względu na miejsce zdarzenia, inspektorowi pracy Państwowej Inspekcji Pracy.

W przypadku stwierdzenia przez inspektora PIP, że w protokole powypadkowym zamieszczono ustalenia naruszające uprawnienia pracownika lub występują nieprawidłowe wnioski profilaktyczne, inspektor może zwrócić ten dokument pracodawcy, a także zawnioskować o ponowne ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku.

ZAREJESTROWANIE WYPADKU

Pracodawca prowadzi - na podstawie sporządzonych i zatwierdzonych protokołów powypadkowych - rejestr wypadków przy pracy. Do rejestru wprowadza się następujące dane:

- imię i nazwisko poszkodowanego,
- miejsce i datę wypadku,
- informacje dotyczące skutków wypadku dla poszkodowanego,
- datę sporządzenia protokołu powypadkowego,
- stwierdzenie, czy wypadek jest wypadkiem przy pracy,
- krótki opis okoliczności wypadku,
- datę przekazania wniosku do ZUS,
- inne okoliczności, których zamieszczenie w rejestrze jest celowe.

SPORZĄDZENIE STATYSTYCZNEJ KARTY WYPADKU GUS

Na podstawie zatwierdzonego protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku sporządza się statystyczną kartę wypadku przy pracy GUS. Kartę wypełnia się wówczas, gdy zbadane zdarzenie jest wypadkiem przy pracy lub wypadkiem traktowanym na równi z wypadkiem przy pracy.

Kartę sporządza się - na podstawie objaśnień GUS - w dwóch egzemplarzach i przekazuje w formie pisemnej do urzędu statystycznego właściwego dla województwa, na terenie którego znajduje się siedziba podmiotu sporządzającego (pracodawcy).

Karta składa się z dwóch części, które wypełnia się i wysyła w następujących terminach:

Część I karty - sporządza się nie później niż w terminie 14 dni roboczych od dnia, w którym został zatwierdzony protokół powypadkowy lub w którym sporządzono kartę wypadku. Statystyczną kartę przekazuje się w terminie do 15 dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, w którym został zatwierdzony protokół powypadkowy lub w którym sporządzono kartę wypadku.

Część II karty- uzupełniającą, sporządza się w takim terminie, by dostarczyć ją do urzędu statystycznego nie później niż z upływem 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia protokołu powypadkowego lub, w którym sporządzono kartę wypadku.

OKREŚLENIE ŚRODKÓW I WNIOSKÓW PROFILAKTYCZNYCH

Dokonanie kwalifikacji prawnej wypadku i ustalenie uprawnień poszkodowanego (jego rodziny) do świadczeń odszkodowawczych - nie wyczerpuje wszystkich celów dochodzenia powypadkowego. Pracodawca ma również obowiązek określenia i zastosowania środków prewencyjnych, tj. przedsięwzięć mających na celu zapobieżenie podobnym wypadkom w przyszłości.

Ogólnie przyjmuje się, że do zdarzenia wypadkowego dochodzi wówczas, gdy wystąpią nieprawidłowości przy ocenie ryzyka zawodowego (niedoszacowanie ryzyka) lub nie zostaną podjęte wynikające z tej oceny środki korygujące i zapobiegawcze. Wypadek jest zwykle poprzedzony pracą w warunkach nieakceptowalnego poziomu tego ryzyka. Do urazu jednak często nie dochodzi wyłącznie dlatego, że wykonujący pracę dysponuje takimi cechami osobistymi (doświadczenie, zdolność do koncentracji uwagi na wykonywanej czynności, refleks, stan zdrowia itp.), które pozwalają mu na uniknięcie kontaktu z czynnikami niebezpiecznymi.

Po każdym wypadku należy dokonać powtórnej oceny ryzyka zawodowego, z uwzględnieniem rekonstrukcji zdarzenia i wprowadzić adekwatne środki prewencyjne. Zastosowane rozwiązania powinny zapobiec wystąpieniu wydarzeń będących odchyleniami od stanu normalnego albo wydarzeń powodujących uraz.

Zwykle występuje sytuacja, w której do zdarzenia wypadkowego dochodzi nie z powodu jednej, a z kilku przyczyn. Analizuje się wpływ wszystkich czynników mogących mieć wpływ na powstanie wypadku: stan sprzętu roboczego, używanych materiałów i rodzajów energii (przyczyny techniczne); ogólna organizacja

procesów pracy i na konkretnym stanowisku pracy (przyczyny organizacyjne) oraz reagowanie i zachowanie ludzi (przyczyny ludzkie).

Przy doborze środków prewencyjnych zaleca się zachowanie następującej kolejności:

- środki techniczne eliminujące lub ograniczające zagrożenia u źródła;
- środki ochrony zbiorowej;
- środki organizacyjne i proceduralne (procedury lub instrukcje bezpiecznej pracy);
- środki ochrony indywidualnej.

WYPADEK TRAKTOWANY NA RÓWNI Z WYPADKIEM PRZY PRACY

Zgłoszenia wypadku dokonuje poszkodowany, jeśli stan jego zdrowia na to pozwala, lub inne osoby, które zdarzenie to zauważyły. Do tej grupy zdarzeń mają zastosowanie takie same procedury postępowania, jak przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy.

WYPADEK W OKRESIE UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO – INNY WYPADEK PRZY PRACY

Zgłoszenia wypadku dokonuje poszkodowany, jeśli stan jego zdrowia na to pozwala, lub inne osoby, np. świadkowie. Dla tej grupy wypadków nie sporządza się jednak protokołu powypadkowego, lecz kartę wypadku, która jest podstawą do ustalenia należnych poszkodowanemu (lub jego rodzinie) świadczeń odszkodowawczych.

Kartę wypadku sporządzają w szczególności:

- a) podmiot wypłacający stypendium sportowe - w stosunku do pobierających te stypendia;
- b) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest odpłatnie praca w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania - w stosunku do wykonujących tę pracę na podstawie skierowania do pracy;
- c) Kancelaria Sejmu w stosunku do posłów i posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Kancelaria Senatu w stosunku do senatorów;
- d) pracodawca, u którego osoba pobierająca stypendium odbywa staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie, lub jednostka, w której osoba pobierająca stypendium odbywa szkolenie - w stosunku do osoby pobierającej stypendium w okresie odbywania tego stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub szkolenia na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub przez inny podmiot kierujący;
- e) spółdzielnia produkcyjna, spółdzielnia kółek rolniczych - w stosunku do członków tych spółdzielni oraz innych osób traktowanych na równi z członkiem spółdzielni, w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, wykonujących pracę na rzecz tych spółdzielni;
- f) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest praca na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia - w stosunku do wykonujących te umowy;
- g) osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia - w stosunku do współpracujących z tą osobą;
- h) Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w stosunku do prowadzących pozarolniczą działalność oraz współpracujących przy prowadzeniu takiej działalności w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych;
- i) właściwa zwierzchnia instytucja diecezjalna lub zakonna - w stosunku do duchownych;
- j) pracodawca, u którego poborowy odbywa służbę zastępczą - w stosunku do odbywających tę służbę;
- k) Krajowa Szkoła Administracji Publicznej - w stosunku do słuchaczy tej szkoły pobierających stypendium;
- l) pracodawca - w stosunku do osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowa taka została zawarta z pracodawcą, z którym osoby te pozostają w stosunku pracy;
- m) podmiot, z którym została zawarta umowa agencyjna, umowa zlecenia lub umowa o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo

umowa o dzieło - w stosunku do osób wykonujących umowę, jeżeli w ramach takiej umowy praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym osoby te pozostają w stosunku pracy;

n) podmiot, w którym funkcjonariusz celny pełni służbę - w stosunku do tych funkcjonariuszy.

Podmioty mające obowiązek ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków wymienionych w punktach a-g i i-n, po otrzymaniu wiadomości o wypadku, powiadamiają o wszczęciu postępowania powypadkowego właściwą terenową jednostkę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Kartę wypadku sporządza się po ustaleniu okoliczności i przyczyn – nie później niż w terminie do 14 dni od zawiadomienia o zdarzeniu.

Zamieszczenie w karcie stwierdzenia, że zdarzenie nie jest wypadkiem przy pracy, wymaga uzasadnienia i wskazania na to dowodów.

Na podstawie karty wypadku wypełnia się statystyczną kartę wypadku GUS. Stosuje się do niej takie same zasady, jak do wypadku przy pracy osób będących pracownikami.

WYPADEK W DRODZE DO PRACY I Z PRACY

Ubezpieczony, który uległ wypadkowi w drodze do pracy lub z pracy, zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie pracodawcę lub podmiot, na rzecz którego miał świadczyć lub świadczył pracę.

Ustalenia dotyczące okoliczności i przyczyn wypadku w drodze do pracy lub z pracy zamieszcza się w karcie wypadku w drodze do pracy lub z pracy. Dla ubezpieczonych będących pracownikami, kartę sporządza pracodawca, a dla pozostałych ubezpieczonych - podmiot wymieniony w art. 5 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1773, ze zm.).

Uznanie zdarzenia za wypadek w drodze do pracy lub z pracy następuje na podstawie:

- oświadczenia poszkodowanego, członka jego rodziny lub świadków co do czasu, miejsca i okoliczności zdarzenia;
- informacji i dowodów pochodzących od podmiotów badających okoliczności i przyczyny zdarzenia lub udzielających poszkodowanemu pierwszej pomocy;
- ustaleń sporządzającego kartę wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

Kartę sporządza się po ustaleniu okoliczności i przyczyn zdarzenia, nie później niż w terminie 14 dni od dnia uzyskania zawiadomienia o wypadku, w dwóch egzemplarzach, z których jeden otrzymuje poszkodowany lub członek jego rodziny, a drugi przechowuje się w dokumentacji powypadkowej.

Odmowa uznania zdarzenia za wypadek w drodze do pracy lub z pracy wymaga uzasadnienia.

WYPADEK PRZY PRACY ROLNICZEJ

Zasady ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy rolniczej określają odrębne przepisy - wydane na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 roku, poz. 277 ze zm.).

Wypadek zgłasza się właściwej jednostce organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) – bezpośrednio w jej siedzibie albo za pośrednictwem poczty, telefonicznie lub pocztą elektroniczną. Właściwą jednostką do zgłoszeń jest oddział regionalny lub placówka terenowa Kasy, w której poszkodowany jest ubezpieczony. W przypadku zgłoszenia w innej placówce, ma ona obowiązek przekazania stosownej informacji właściwej jednostce.

Uprawnienia poszkodowanego do świadczeń odszkodowawczych ustala się na podstawie postępowania dowodowego w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn wypadku, przeprowadzonego przez upoważnionego pracownika KRUS.

Postępowanie wszczyna się po ustaleniu, że poszkodowany był w dniu wypadku ubezpieczony. Zgłoszenie wypadku jest równoczesnym zgłoszeniem roszczenia o jednorazowe odszkodowanie. W razie wypadku śmiertelnego, przyjmujący zgłoszenie poucza osobę zgłaszającą o konieczności złożenia przez rodzinę poszkodowanego wniosku o jednorazowe odszkodowanie.

Poszkodowany lub inna osoba dokonująca zgłoszenia, powinna:

- zabezpieczyć – w miarę możliwości - miejsce wypadku i związane z nim przedmioty oraz udostępnić je w takim stanie przeprowadzającym postępowanie w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn wypadku;
- wskazać świadków wypadku;
- dostarczyć posiadaną dokumentację leczenia;

- udzielić informacji i pomocy przeprowadzającym postępowanie w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn wypadku.

Postępowanie dowodowe w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn wypadku obejmuje:

- ustalenie, czy zaistniała zwłoka w zgłoszeniu zdarzenia, a jeśli tak, to określa jej wpływ na możliwość ustalenia okoliczności i przyczyn badanego zdarzenia;
- przesłuchanie poszkodowanego, jeśli jego stan zdrowia na to pozwala;
- przesłuchanie świadków zdarzenia – w sytuacji, gdy ich zeznania mogą mieć znaczenie dla postępowania;
- oględziny miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem - ocena stanu technicznego maszyn i urządzeń, warunków pracy oraz innych okoliczności, które mogły mieć wpływ na zaistnienie wypadku;
- zasięgnięcie – w razie potrzeby – opinii rzeczoznawców;
- uzyskanie i wykorzystanie informacji dotyczącej badanego wypadku od właściwych instytucji i organów (np. policja, prokuratura, sąd);
- wystąpienie do zakładów opieki zdrowotnej o udostępnienie dokumentacji lekarskiej związanej z udzieleniem poszkodowanemu pierwszej pomocy i przebiegiem leczenia – jeśli dane z tego źródła mogą mieć znaczenie dla kwalifikacji wypadku i ustalenia prawa poszkodowanego do świadczeń odszkodowawczych;
- ustalenie przyczyn – wadliwość środka technicznego lub nieprawidłowość świadczonej usługi;
- ustalenie, czy nie zachodzą okoliczności wykluczające uprawnienia poszkodowanego do świadczeń odszkodowawczych;
- ustalenie związku przyczynowo-skutkowego śmierci poszkodowanego lub nagłego zachorowania poszkodowanego z wykonywaną pracą w gospodarstwie rolnym.

Po przeprowadzeniu postępowania, nie później niż w ciągu 14 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności pozwalającej na ustalenie przyczyn, pracownik KRUS sporządza w dwóch egzemplarzach protokół powypadkowy. Jeden egzemplarz doręcza poszkodowanemu albo uprawnionemu członkowi jego rodziny. Protokół stanowi podstawę do uznania bądź nie uznania określonego zdarzenia za wypadek przy pracy rolniczej.

Poszkodowany lub uprawniony członek jego rodziny może wnieść do protokołu zastrzeżenia.

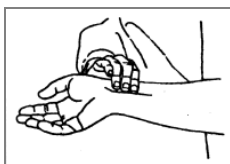
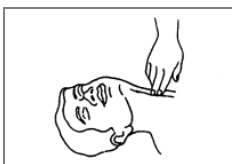
<https://www.pip.gov.pl/pl/bhp/wypadek-przy-pracy/wypadki-zwiazane-z-praca/6454,wypadek-przy-pracy-omowienie.html>

I. POSTĘPOWANIE PODCZAS UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY W NAGŁYCH WYPADKACH ZAGRAŻAJĄCYCH ŻYCIU

POSTĘPOWANIE NA MIEJSCU WYPADKU

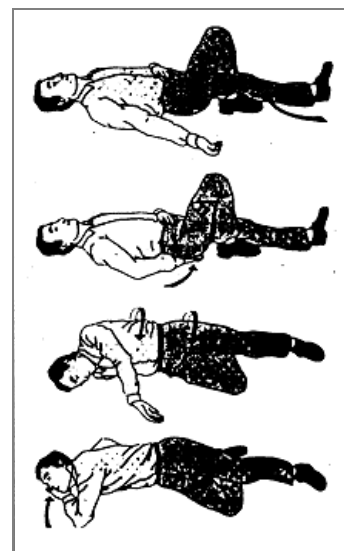
- Zachowaj spokój.
- Zorientuj się, ile jest ofiar i jakie odniosły obrażenia (szybka kwalifikacja).
- Na ile to możliwe, nie opuszczając miejsca wypadku, wezwij pomoc. Numer ratunkowy to **112**.
- W wypadkach wymagających także ratownictwa technicznego, chemicznego (np. za kleszczenie w pojeździe, urządzeniu mechanicznym, skażenie substancją trującą) wzywamy również Straż Pożarną (**998**).
- Wzywając pogotowie ratunkowe, określ **miejsce zdarzenia, liczbę ofiar, rodzaj obrażeń i stan ogólny**.
- Nigdy nie rozłączaj się bez polecenia dyspozytora Pogotowia Ratunkowego / Straży Pożarnej.
- Niezwłocznie zajmij się najcięższymi stanami zagrażającymi życiu (zatrzymanie oddychania i krążenia, krwotoki, wstrząs).
- Nie zostawiaj poszkodowanych bez opieki.
- Nie przerywaj działań ratunkowych do momentu przybycia fachowego personelu medycznego i przejęcia przez nich akcji.
- Przemieszczanie z miejsca wypadku, transport prowizoryczny podejmuj wyłącznie w razie uzasadnionej konieczności ewakuacji.

JAK POSTĘPOWAĆ Z POSZKODOWANYM

Sprawdzanie słuchem, czy ratowany oddycha. Równocześnie obserwowanie, czy widoczne są ruchy oddechowe klatki piersiowej

- Sprawdź, czy poszkodowany jest przytomny, czy oddycha. Jeżeli jest nieprzytomny, natychmiast wezwij pomoc Pogotowia Ratunkowego. Osoba nieprzytomna nie porusza się, nie reaguje na głos, ani na dotyk. Nigdy nie potrząsaj osobą nieprzytomną, nie uderzaj po twarzy.
- Sprawdź, czy oddycha: przystawiając ucho do ust i nosa poszkodowanego i nasłuchując wydechu poszkodowanego lub obserwując ruchy oddechowe klatki piersiowej i brzucha.
- Jeżeli poszkodowany ma zachowane własne krążenie krwi i oddychanie, a jest nieprzytomny, staraj się go ułożyć na boku w pozycji bezpiecznej (o ile nie ma innych obrażeń ciała wymagających opatrzenia). **Pozycja bezpieczna na boku (pozycja boczna ustalona) polega na ugięciu obu nóg w kolanach i biodrach, odchyleniu głowy do tyłu i podłożeniu pod twarz dłoni obu rąk.** Ułożenie takie zapobiega zachłyśnięciu i niedrożności dróg oddechowych nieprzytomnego.
- Jeżeli poszkodowany nie oddycha, spróbuj udrożnić drogi oddechowe. Odchyl głowę do tyłu, unieś żuchwę, usuń ewentualne ciała obce z jamy ustnej (obluzowane protezy zębowe, ziemia, guma do żucia itp.). Jeżeli drogi oddechowe są wolne, należy sprawdzić najpierw, czy powrócił oddech. Jeżeli oddech nie powrócił, trzeba rozpocząć pośredni masaż serca oraz oddychanie zastępcze („sztuczne”). Jeżeli nie podejmie się działań ratowniczych, to po **4 minutach** bezpowrotnie umiera mózg poszkodowanego

POZYCJA BOCZNA
USTALONA

POŚREDNI MASAŻ SERCA

- Ułóż osobę ratowaną na twardym, równym podłożu na plecach.
- Ratownik układa swoje dłonie na dolnej połowie mostka i nie odrywając ich, rytmicznie uciska klatkę piersiową tak, aby uchylała się o 3–5 centymetrów.
- Po każdym 30 uciśnięciach wykonaj 2 oddechy zastępcze. Częstość uciskania klatki piersiowej powinna wynosić 100 na minutę.
- Utrzymując drożność, wdmuchuj swoje powietrze wydechowe do ust lub nosa poszkodowanego: dwa (2) wdechy, tak aby uniosła się klatka piersiowa poszkodowanego.
- Pośredni masaż serca należy kontynuować do przybycia zespołu pogotowia ratunkowego lub powrotu czynności serca (np. poszkodowany poruszy się, zacznie oddychać).

30 : 2

UCISKI
KLATKI
PIERSIOWEJ

ODDECHY
RATOWNICZE

J. KARTA TECHNICZNA oraz KARTA CHARAKTERYSTYKI

Każdy użytkownik, ogólnie pojętych środków chemicznych, powinien posiadać aktualne dokumenty techniczne m.in. Kartę Techniczną oraz Kartę Charakterystyki.

Karta Techniczna (z ang. Technical Data Sheet tzw. TDS) jest dokumentem informacyjnym, który zawiera parametry techniczne oraz właściwości fizykochemiczne produktu. Producent może także określić przewidywane zastosowanie, zalecany sposób przetwórstwa oraz warunki bezpiecznego magazynowania i transportu. Karta Techniczna nie ma prawnie zdefiniowanych wymagań w zakresie treści czy dostępności, to producent decyduje o jej ostatecznej formie i zawartości.

Karta Charakterystyki (z ang. Material Safety Data Sheet, tzw. MSDS) powinna dostarczać kompleksowych informacji o niebezpiecznych właściwościach substancji lub mieszaniny i warunkach jej bezpiecznego stosowania. Zawartość, strukturę i wymagania dotyczące sporządzania Kart Charakterystyki określa Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 tzw. REACH1 oraz załącznik II Rozporządzenia Komisji (UE) nr 453/2010. Głównym zadaniem Karty Charakterystyki jest informowanie o potencjalnych zagrożeniach, jakie może stwarzać substancja lub mieszanina. Karta Charakterystyki składa się z 16 sekcji, w których opisane są warunki bezpiecznego obchodzenia się z substancją lub mieszaniną, postępowanie w przypadku zagrożenia, warunki bezpiecznego magazynowania, transportu i usuwania oraz podstawowe właściwości fizykochemiczne. Producent ma obowiązek dostarczyć odbiorcy aktualną Kartę Charakterystyki bezpłatnie, w językach urzędowych państw członkowskich, na terenie których substancje lub mieszaniny są wprowadzane do obrotu.

Przed rozpoczęciem prac wskazane jest zapoznanie się z treścią dokumentów w celu zapewnienia bezpieczeństwa podczas pracy. Pracodawca ma obowiązek udostępnić swoim pracownikom Karty Charakterystyki wszystkich substancji i mieszanin na które mogą być narażeni podczas pracy. Karty Charakterystyki powinny być również dostępne w miejscu pracy, tak aby w razie wypadku, awarii lub pożaru właściwe służby mogły zapoznać się z możliwymi zagrożeniami.

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE.

K. ZWROTY NA OPAKOWANIACH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH WSKAZUJĄCE RODZAJ ZAGROŻENIA DLA ZDROWIA

ZWROTY WSKAZUJĄCE RODZAJ ZAGROŻENIA

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia - zwroty H (od ang. *H-statements*, czyli *hazard statements*) - oznaczenia na etykietach substancji chemicznych i mieszanin określające zagrożenie oraz opisujące charakter i nasilenie zagrożeń stwarzanych przez substancję lub mieszaninę, wprowadzone przez rozporządzenie CLP wdrażające Globalnie Zharmonizowany System Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów (GHS) na obszarze Unii Europejskiej.

H300	Połknięcie grozi śmiercią.
H301	Działa toksycznie po połknięciu.
H302	Działa szkodliwie po połknięciu.
H304	Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
H310	Grozi śmiercią w kontakcie ze skórą.
H311	Działa toksycznie w kontakcie ze skórą.
H312	Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą.
H314	Powoduje poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu.
H315	Działa drażniąco na skórę.
H317	Może powodować reakcję alergiczną skóry.
H318	Powoduje poważne uszkodzenie oczu.
H319	Działa drażniąco na oczy.
H330	Wdychanie grozi śmiercią.
H331	Działa toksycznie w następstwie wdychania.
H332	Działa szkodliwie w następstwie wdychania.
H334	Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie

SZKOLENIE OKRESOWE

	wdychania.
H335	Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.
H336	Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
H340	Może powodować wady genetyczne <podać drogę narażenia, jeżeli definitywnie udowodniono, że inna droga narażenia nie powoduje zagrożenia>.
H341	Podejrzewa się, że powoduje wady genetyczne <podać drogę narażenia, jeżeli definitywnie udowodniono, że inna droga narażenia nie powoduje zagrożenia>.
H350	Może powodować raka <podać drogę narażenia, jeżeli definitywnie udowodniono, że inna droga narażenia nie powoduje zagrożenia>.
H350i	Wdychanie może spowodować raka.
H351	Podejrzewa się, że powoduje raka <podać drogę narażenia, jeżeli definitywnie udowodniono, że inna droga narażenia nie powoduje zagrożenia>.
H360	Może działać szkodliwie na płodność lub na dziecko w łonie matki <podać szczególny skutek, jeżeli jest znany> <podać drogę narażenia, jeżeli definitywnie udowodniono, że inne drogi narażenia nie stwarzają zagrożenia>.
H360F	Może działać szkodliwie na płodność.
H360FD	Może działać szkodliwie na płodność. Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki.
H360D	Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki.
H360Fd	Może działać szkodliwie na płodność. Podejrzewa się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki.
H360Df	Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki. Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność.
H361	Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność lub na dziecko w łonie matki <podać szczególny skutek, jeżeli jest znany> <podać drogę narażenia, jeżeli definitywnie udowodniono, że inne drogi narażenia nie stwarzają zagrożenia>.
H361f	Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność.
H361d	Podejrzewa się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki.
H361fd	Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność. Podejrzewa się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki.
H362	Może działać szkodliwie na dzieci karmione piersią.
H370	Powoduje uszkodzenie narządów <podać szczególny skutek, jeśli jest znany> <podać drogę narażenia, jeżeli udowodniono, że inne drogi narażenia nie stwarzają zagrożenia>.
H371	Może powodować uszkodzenie narządów <podać wszystkie znane narządy, których to dotyczy> <podać drogę narażenia, jeżeli udowodniono, że inne drogi narażenia nie stwarzają zagrożenia>.
H372	Powoduje uszkodzenie narządów <podać wszystkie znane narządy, których to dotyczy> poprzez długotrwałe lub powtarzane narażenie <podać drogę narażenia, jeżeli udowodniono, że inne drogi narażenia nie stwarzają zagrożenia>.
H373	Może powodować uszkodzenie narządów <podać wszystkie znane narządy, których to dotyczy> poprzez długotrwałe lub powtarzane narażenie <podać drogę narażenia, jeśli udowodniono, że inne drogi narażenia nie stwarzają zagrożenia>.
H300, H310	Grozi śmiercią po połknięciu lub w kontakcie ze skórą.
H300, H330	Grozi śmiercią po połknięciu lub w następstwie wdychania.
H310, H330	Grozi śmiercią w kontakcie ze skórą lub w następstwie wdychania.
H300, H310, H330	Grozi śmiercią po połknięciu, w kontakcie ze skórą lub w następstwie wdychania.
H301, H311	Działa toksycznie po połknięciu lub w kontakcie ze skórą.

SZKOLENIE OKRESOWE

H301, H331	Działa toksycznie po połknięciu lub w następstwie wdychania.
H311, H331	Działa toksycznie w kontakcie ze skórą lub w następstwie wdychania.
H301, H311, H331	Działa toksycznie po połknięciu, w kontakcie ze skórą lub w następstwie wdychania.
H302, H312	Działa szkodliwie po połknięciu lub w kontakcie ze skórą.
H304, H332	Działa szkodliwie po połknięciu lub w następstwie wdychania.
H312, H332	Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą lub w następstwie wdychania.
H302, H312, H332	Działa szkodliwie po połknięciu, w kontakcie ze skórą lub w następstwie wdychania.

Zwroty wskazujące środki ostrożności, zwroty P (od ang. *P-statements*, czyli *precautionary statements*) - oznaczenia na etykietach substancji chemicznych i mieszanin informujące o zalecanych środkach ostrożności służących zapobieganiu lub zminimalizowaniu szkodliwych skutków wynikających z zagrożeń stwarzanych przez produkt niebezpieczny dla zdrowia ludzkiego lub środowiska. Wprowadzone zostały przez rozporządzenie CLP wdrażające Globalnie Zharmonizowany System Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów (GHS) na obszarze Unii Europejskiej.

P101	W razie konieczności zasięgnięcia porady lekarza należy pokazać pojemnik lub etykietę.
P102	Chronić przed dziećmi.
P103	Przed użyciem przeczytać etykietę.
P201	Przed użyciem zapoznać się ze specjalnymi środkami ostrożności.
P202	Nie używać przed zapoznaniem się i zrozumieniem wszystkich środków bezpieczeństwa.
P210	Przechowywać z dala od źródeł ciepła, gorących powierzchni, źródeł iskrzenia, otwartego ognia i innych źródeł zapłonu. Nie palić.
P211	Nie rozpylać nad otwartym ogniem lub innym źródłem zapłonu.
P220	Trzymać/przechowywać z dala od odzieży/.../materiałów zapalnych.
P221	Zastosować wszelkie środki ostrożności w celu uniknięcia mieszania z innymi materiałami zapalnymi/...
P222	Nie dopuszczać do kontaktu z powietrzem.
P223	Nie dopuszczać do kontaktu z wodą.
P230	Przechowywać produkt zwilżony....
P231	Używać w atmosferze obojętnego gazu.
P232	Chronić przed wilgocią.
P233	Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty.
P234	Przechowywać wyłącznie w oryginalnym pojemniku.
P235	Przechowywać w chłodnym miejscu.
P240	Uziemić/połączyć pojemnik i sprzęt odbiorczy.
P241	Używać elektrycznego/wentylującego/oświetleniowego/.../przeciwwybuchowego sprzętu.
P242	Używać wyłącznie nieiskrzących narzędzi.
P243	Przedsięwziąć środki ostrożności zapobiegające statycznemu rozładowaniu.
P244	Chronić zawory redukcyjne przed tłuszczem i olejem.
P250	Nie poddawać szlifowaniu/wstrząsom/.../tarcia.
P251	Nie przekłuwać ani nie spalać, nawet po zużyciu.
P260	Nie wdychać pyłu/dymu/gazu/mgły/par/rozpylonej cieczy.
P261	Unikać wdychania pyłu/dymu/gazu/mgły/par/rozpylonej cieczy.
P262	Nie wprowadzać do oczu, na skórę lub na odzież.

SZKOLENIE OKRESOWE

P263	Unikać kontaktu w czasie ciąży/karmienia piersią.
P264	Dokładnie umyć ... po użyciu.
P270	Nie jeść, nie pić ani nie palić podczas używania produktu.
P271	Stosować wyłącznie na zewnątrz lub w dobrze wentylowanym pomieszczeniu.
P272	Zanieczyszczonej odzieży ochronnej nie wynosić poza miejsce pracy.
P273	Nie wypuszczać do środowiska. (Unikać uwalniania do środowiska.)
P280	Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy.
P281	Stosować wymagane środki ochrony indywidualnej
P282	Nosić rękawice izolujące od zimna/maski na twarz/ochronę oczu.
P283	Nosić odzież ognioodporną/płomienioodporną/opóźniającą zapalenie.
P284	Stosować indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.
P285	W przypadku niedostatecznej wentylacji stosować indywidualne środki ochrony dróg.
P232	Używać w atmosferze obojętnego gazu. Chronić przed wilgocią.
P410	Przechowywać w chłodnym miejscu. Chronić przed światłem słonecznym.
P301	W przypadku połknięcia:
P302	W przypadku dostania się na skórę:
P303	W przypadku dostania się na skórę (lub na włosy):
P304	W przypadku dostania się do dróg oddechowych:
P305	W przypadku dostania się do oczu:
P306	W przypadku dostania się na odzież:
P307	W przypadku narażenia:
P308	W przypadku narażenia lub styczności:
P309	W przypadku narażenia lub złego samopoczucia:
P310	Natychmiast skontaktować się z ośrodkiem zatruć lub lekarzem.
P311	Skontaktować się z ośrodkiem zatruć lub lekarzem.
P312	W przypadku złego samopoczucia skontaktować się z ośrodkiem zatruć lub lekarzem.
P313	Zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
P314	W przypadku złego samopoczucia zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
P315	Natychmiast zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
P320	Pilnie zastosować określone leczenie (patrz ... na etykiecie).
P321	Zastosować określone leczenie (patrz ... na etykiecie).
P322	Środki szczególne (patrz ... na etykiecie).
P330	Wypłukać usta.
P331	NIE wywoływać wymiotów.
P332	W przypadku wystąpienia podrażnienia skóry:
P333	W przypadku wystąpienia podrażnienia skóry lub wysypki:
P334	Zanurzyć w zimnej wodzie/owinąć mokrym bandażem.
P335	Nie związaną pozostałość strzepnąć ze skóry
P336	Rozmrozić oszronione obszary letnią wodą. Nie trzeć oszronionego obszaru.
P337	W przypadku utrzymywania się działania drażniącego na oczy:
P338	Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Kontynuować płukanie.

SZKOLENIE OKRESOWE

P340	Wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku w pozycji umożliwiającej swobodne oddychanie.
P341	W przypadku trudności z oddychaniem, wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku w pozycji umożliwiającej swobodne oddychanie.
P342	W przypadku wystąpienia objawów ze strony układu oddechowego:
P350	Delikatnie umyć dużą ilością wody z mydłem.
P351	Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut.
P352	Umyć dużą ilością wody z mydłem
P353	Splukać skórę pod strumieniem wody/prysznicem.
P360	Natychmiast splukać zanieczyszczoną odzież i skórę dużą ilością wody przed zdjęciem odzieży.
P361	Natychmiast usunąć/zdjąć całą zanieczyszczoną odzież.
P362	Zanieczyszczoną odzież zdjąć i wyprać przed ponownym użyciem.
P363	Wyprać zanieczyszczoną odzież przed ponownym użyciem.
P370	W przypadku pożaru:
P371	W przypadku poważnego pożaru i dużych ilości:
P372	Ryzyko wybuchu w razie pożaru:
P373	NIE gasić pożaru, jeżeli ogień dosięgnie materiały wybuchowe.
P374	Gasić pożar z rozsądnej odległości z zachowaniem zwykłych środków ostrożności.
P375	Z powodu ryzyka wybuchu gasić pożar z odległości
P376	Jeżeli jest to bezpieczne zahamować wyciek
P377	W przypadku płonienia wyciekającego gazu: Nie gasić, jeżeli nie można bezpiecznie zahamować wycieku.
P378	Użyć ... do gaszenia... .
P380	Ewakuować teren.
P381	Wyeliminować wszystkie źródła zapłonu, jeżeli jest to bezpieczne.
P390	Usunąć wyciek, aby zapobiec szkodom materialnym.
P391	Zebrać wyciek.
P301 310	W przypadku połknięcia: natychmiast skontaktować się z ośrodkiem zatruc lub lekarzem.

L. OZNAKOWANIE POJEMNIKÓW Z SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI

	Oznakowanie substancji za pomocą piktogramów GHS wg rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin.	Oznakowanie substancji za pomocą piktogramów wg rozporządzenia ministra zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. 2003 roku., nr 173, poz. 1679).
PALNE		

SZKOLENIE OKRESOWE

	Oznakowanie substancji za pomocą piktogramów GHS wg rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin.	Oznakowanie substancji za pomocą piktogramów wg rozporządzenia ministra zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. 2003 roku., nr 173, poz. 1679).
TOKSYCZNE		
ŻRĄCE		
SZKODLIWE		
RAKOTWÓRCZE		
NIEBEZPIECZNE DLA ŚRODOWISKA		
UTLENIAJĄCE		
DRAŻNIĄCE		
ZAGROŻENIE BIOLOGICZNE		
WYBUCHOWE		

M. WIBRACJE MECHANICZNE

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz.U. 2005 nr 157 poz. 1318):

§ 8. W przypadku gdy wielkości charakteryzujące drgania mechaniczne przekraczają wartości progów działania oraz występuje konieczność ochrony przed zimnem i wilgocią, pracodawca zapewnienia pracownikom narażonym na działanie drgań ogólnych odzież ochronną, a pracownikom narażonym na działanie drgań miejscowych – rękawice ochronne.

§ 9.1. Narażenie indywidualne pracownika na hałas lub drgania mechaniczne nie może przekroczyć wartości NDN.

Wartości NDN (progów działania) dla wielkości drgania mechaniczne w środowisku pracy:

- 1) jeżeli występują w postaci drgań miejscowych: dla ekspozycji dziennej wyrażonej w postaci równoważnej energetycznie dla 8 godzin działania sumy wektorowej skutecznych, ważonych

częstotliwościowo przyspieszeń drgań, wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych (ahwx, ahwy, ahwz) - wartość progu działania wynosi 2,5 m/s²;

- 2) jeżeli występują w postaci drgań ogólnych: dla ekspozycji dziennej wyrażonej w postaci równoważnego energetycznie dla 8 godzin działania skutecznego, ważonego częstotliwościowo przyspieszenia drgań, dominującego wśród przyspieszeń drgań, wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych z uwzględnieniem właściwych współczynników (1,4awx, 1,4awy, awz) – wartość progu działania wynosi 0,5 m/s².

N. DRGANIA MECHANICZNE

Drgania mechaniczne (wibracje) - niskoczęstotliwościowe drgania akustyczne rozprzestrzeniające się w ośrodkach stałych i przekazywane do organizmu pracownika przez określoną część jego ciała będącą w bezpośrednim kontakcie z drgającym ośrodkiem (źródłem drgań).

Aktem prawnym dotyczącym drgań mechanicznych w środowisku pracy jest Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz.U. 2005 nr 157 poz. 1318).

CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKA

Drgania mechaniczne w wielu przypadkach są czynnikiem roboczym, celowo wprowadzanym przez konstruktorów do maszyn czy urządzeń jako niezbędny element do realizacji zadanych procesów technologicznych np. w maszynach i urządzeniach do wibrorozdrabniania, wibroseparatoracji, wibracyjnego zagęszczania materiałów, oczyszczania i mielenia wibracyjnego, a także do kruszenia materiałów, wiercenia, drążenia i szlifowania. Jednakże w procesie pracy, w sposób niezamierzony, są przenoszone drogą bezpośredniego kontaktu z drgającym źródłem do organizmu pracowników i mogą wywierać ujemny wpływ na ich zdrowie, doprowadzając niejednokrotnie do trwałych zmian chorobowych. Zatem z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa człowieka w środowisku pracy, drgania mechaniczne są szkodliwym czynnikiem fizycznym, który należy eliminować lub przynajmniej ograniczać.

Rodzaj niekorzystnych zmian w organizmie będących następstwem zawodowej ekspozycji na drgania oraz szybkość powstawania tych zmian zależą w istotnym stopniu od miejsca ich wnikania do organizmu.

Drgania mechaniczne występujące w środowisku pracy podzielono umownie na dwa rodzaje:

- drgania o ogólnym działaniu, przekazywane do organizmu człowieka przez jego nogi, miednicę, plecy lub boki (drgania ogólne);
- drgania działające na organizm człowieka przez kończyny górne (drgania miejscowe).

ŹRÓDŁA DRGAŃ

Uwzględniając wprowadzony podział drgań mechanicznych, źródła drgań w środowisku pracy można podzielić również na dwie grupy, tj.:

- źródła drgań o działaniu ogólnym,
- źródła drgań działających przez kończyny górne.

Przykłady źródeł drgań o działaniu ogólnym:

- podłogi, podesty, pomosty w halach produkcyjnych i innych pomieszczeniach, na których zlokalizowane są stanowiska pracy. Oczywiście pierwotnymi źródłami drgań są w tym przypadku eksploatowane w pomieszczeniach lub poza nimi maszyny oraz urządzenia stacjonarne, przenośne lub przewoźne, które wprawiają w drgania podłoże, na którym stoi operator. Przyczyna drgań podłoża może też być ruch uliczny czy kolejowy,
- platformy drgające,
- siedziska i podłogi środków transportu (samochodów, ciągników, autobusów, tramwajów, trolejbusów oraz pojazdów kolejowych, statków, samolotów itp.),
- siedziska i podłogi maszyn budowlanych (np. do robót ziemnych, fundamentowania, zagęszczania gruntów).

Na drgania mechaniczne o ogólnym działaniu na organizm są narażeni przede wszystkim kierowcy, motornicy, maszyniści, operatorzy maszyn budowlanych i drogowych. W tych przypadkach drgania przenoszone są do organizmu z siedzisk pojazdów przez miednicę, plecy i boki. Należy jednak pamiętać, że zawodowa ekspozycja na drgania ogólne często dotyczy też pracowników obsługujących w pozycji stojącej maszyny i urządzenia stacjonarne eksploatowane w różnych pomieszczeniach pracy. Wówczas drgania

przenikają do organizmu pracownika przez jego stopy z drgającego podłoża, na którym usytuowane jest stanowisko pracy, a skutki działania tych drgań są podobne jak drgań transmitowanych z siedzisk.

Przykłady źródeł drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne:

- ręczne narzędzia uderzeniowe o napędzie pneumatycznym, hydraulicznym lub elektrycznym (młotki pneumatyczne, ubijaki mas formierskich i betonu, nitowniki, wiertarki udarowe, klucze udarowe itp.),
- ręczne narzędzia obrotowe o napędzie elektrycznym lub spalinowym (wiertarki, szlifierki, piły łańcuchowe itp.),
- dźwignie sterujące maszyn i pojazdów obsługiwane rękami,
- źródła technologiczne (np. obrabiane elementy trzymane w dłoniach lub prowadzone ręką przy procesach szlifowania, gładzenia, polerowania itp.).

Na drgania mechaniczne działające na organizm człowieka przez kończyny górne narażeni są głównie operatorzy wszelkiego rodzaju ręcznych narzędzi wibracyjnych stosowanych powszechnie w przemyśle maszynowym, hutniczym, stoczniowym, przetwórczym a także w leśnictwie, rolnictwie, kamieniarstwie, górnictwie i budownictwie. Zatem obszar potencjalnego zagrożenia pracowników tym rodzajem drgań jest bardzo rozległy.

SKUTKI ODDZIAŁYWANIA DRGAŃ MECHANICZNYCH NA ORGANIZM LUDZKI

Negatywne skutki zawodowej ekspozycji na drgania o działaniu ogólnym dotyczą zwłaszcza:

- układu kostnego,
- narządów wewnętrznych człowieka.

W przypadku tego rodzaju drgań brak jest, jak dotąd, środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem.

Narażenie na drgania mechaniczne przenoszone do organizmu przez kończyny górne powoduje głównie zmiany chorobowe w układach:

- krążenia krwi (naczyniowym),
- nerwowym,
- kostno-stawowym.

Zespół tych zmian, zwany „zespołem wibracyjnym” jest uznawany w wielu krajach, w tym również w Polsce, za chorobę zawodową.

Najczęściej rejestrowaną postacią zespołu wibracyjnego jest tzw. postać naczyniowa, charakteryzująca się napadowymi zaburzeniami krążenia krwi w palcach rąk. Występujące wówczas napadowe skurcze naczyń krwionośnych objawiają się blednięciem opuszki jednego lub więcej palców i stąd pochodzi jedno z potocznych określeń tej postaci zespołu wibracyjnego jako "choroby białych palców".

Rejestrowane nieco rzadziej postacią zespołu wibracyjnego to postać nerwowa i postać kostno-stawowa, przy czym mogą wystąpić też inne postaci mieszane.

Zmiany w układzie nerwowym powstałe na skutek działania drgań miejscowych to głównie zaburzenia czucia dotyku, czucia wibracji, temperatury, a także dolegliwości w postaci drętwienia czy mrowienia palców i dłoni a także całych kończyn górnych.

Zmiany w układzie kostno-stawowym ręki powstają głównie na skutek drgań miejscowych o częstotliwościach mniejszych od 30 Hz. Obserwuje się m.in. zniekształcenia szpar stawowych, zwapnienia torebek stawowych, zmiany okostnej, zmiany w utkaniu kostnym.

Jeżeli narażenie na drgania jest kontynuowane, zmiany pogłębiają się, prowadząc do obniżenia efektywności i jakości wykonywanej pracy, a czasami w ogóle ją uniemożliwiają.

ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

W celu ochrony pracowników przed drganiami mechanicznymi działającymi na ich organizm przez kończyny górne stosuje się rękawice antywibracyjne.

Właściwości tłumiące – wibroizolacyjne rękawic przeznaczonych do ochrony przed drganiami są charakteryzowane przez dwa współczynniki liczbowe:

SZKOLENIE OKRESOWE

- skorygowany współczynnik przenoszenia drgań TRM, wyznaczony w czasie badań rękawic dla przedziału częstotliwości 32 – 200 Hz
- oraz
- skorygowany współczynnik przenoszenia drgań TRH wyznaczony w czasie badań rękawic dla przedziału częstotliwości 200 – 1250 Hz.

Wartości tych współczynników decydują, czy rękawice można uznać za antywibracyjne, czy też nie.

Nie można przypisywać właściwości antywibracyjnych rękawicom, które nie spełniają jednocześnie dwóch następujących warunków:

- $TRM < 1$ (wartość średnia skorygowanego współczynnika przenoszenia drgań przez rękawicę w zakresie częstotliwości 32 – 200 Hz mniejsza od 1) oraz
- $TRH < 0,6$ (wartość średnia skorygowanego współczynnika przenoszenia drgań przez rękawicę w zakresie częstotliwości 200 – 1250 Hz mniejsza od 0,6).

Oznacza to, że rękawice można uznać za antywibracyjne jeśli:

- przynajmniej nie wzmacniają drgań przekazywanych z rękojeści na dłoń operatora w zakresie częstotliwości 32÷200 Hz,

a jednocześnie

- redukują drgania w zakresie częstotliwości 200÷1250 Hz do wartości mniejszych niż 60 % wartości drgań mierzonych na dłoni operatora, gdy pracuje bez rękawicy.

Oprócz wymienionych wyżej warunków podstawowych, rękawice antywibracyjne powinny spełniać inne, ustalone dla takich rękawic wymagania, dlatego też znajdują się one w wykazie środków ochrony indywidualnej podlegających obowiązkowej certyfikacji na znak bezpieczeństwa B. Tylko rękawice z certyfikatem powinny być rozpowszechniane wśród użytkowników.

O. MIKROKLIMAT

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2018 poz. 1286)

MIKROKLIMAT GORĄCY

występuje gdy:

- kryterium klasyfikacji środowiska termicznego do obszaru mikroklimatu gorącego jest wartość wskaźnika PMV (przewidywana ocena średnia) w zakresie powyżej +2,0.
- obciążenie termiczne w mikroklimacie gorącym określa się za pomocą wskaźnika WBGT wyrażonego w stopniach Celsjusza [°C].
- wartości WBGT nie mogą przekraczać w ciągu 8-godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy wartości dopuszczalnych z poniższej tabeli:

tempa metabolizmu	Tempo metabolizmu		Wartości dopuszczalne WBGT			
	Odniesienie do jednostki powierzchni skóry, [W/m ²]	Całkowite (przy średniej powierzchni skóry 1,8 m ²), [W]	Osoba zaaklimatyzowana w środowisku gorącym [°C]		Osoba niezaaklimatyzowana w środowisku gorącym [°C]	
0 (spoczynek)	$M \leq 65$	$M \leq 117$	33		32	
1 (praca lekka)	$65 < M \leq 130$	$117 < M \leq 234$	30		29	
2 (praca średnio ciężka)	$130 < M \leq 200$	$234 < M \leq 360$	28		26	
3 (praca ciężka)	$200 < M \leq 260$	$360 < M \leq 468$	nieodczuwalny ruch	odczuwalny ruch	nieodczuwalny ruch	odczuwalny ruch

SZKOLENIE OKRESOWE

			powietrza 25	powietrza 26	powietrza 22	powietrza 23
4 (praca bardzo ciężka)	M > 260	M > 468	23	25	18	20

MIKROKLIMAT ZIMNY

występuje gdy:

- Mikroklimat zimny odnosi się do warunków środowiska termicznego, dla których temperatura powietrza wynosi poniżej 10°C, a prędkość ruchu powietrza i jego wilgotność względna są większe odpowiednio od 0,1 m/s i 5%.
- Dopuszczalne wychłodzenie ogólne organizmu określa wartość wskaźnika $IREQ_{min}$ i $IREQ_{neutral}$ [$m^2 \cdot K/W$], które zależą od warunków środowiska termicznego, metabolizmu (wydatku energetycznego) oraz parametrów odzieży (izolacyjności i przepuszczalności powietrza).
- Dopuszczalne wychłodzenie miejscowe organizmu określa wskaźnik t_{wc} [°C]. Wartości dopuszczalne czasu narażenia w zależności od wskaźnika t_{wc} określono w tabeli:

Temperatura chłodzenia powietrzem t_{wc} [°C]	Dopuszczalny czas ekspozycji [min]
$t_{wc} > -24$	Ekspozycja ciągła
$-24 \geq t_{wc} > -34$	Ekspozycja skrócona, określana zgodnie z równaniem: Czas ekspozycji = $50 \cdot t_{wc} + 1730$
$-34 \geq t_{wc} > -59$	Ekspozycja skrócona, określana zgodnie z równaniem: Czas ekspozycji = $0,8 \cdot t_{wc} + 57,2$
$t_{wc} \leq -59$	Ekspozycja zabroniona

P. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Art. 229. §1. kodeksu pracy: Wstępnym badaniom lekarskim, z zastrzeżeniem § 1¹, podlegają:

- 1) osoby przyjmowane do pracy;
- 2) pracownicy młodociani przenoszeni na inne stanowiska pracy i inni pracownicy przenoszeni na stanowiska pracy, na których występują czynniki szkodliwe dla zdrowia lub warunki uciążliwe.

Art. 229. §1¹. Wstępnym badaniom lekarskim nie podlegają osoby:

- 1) przyjmowane ponownie do pracy u tego samego pracodawcy na to samo stanowisko lub na stanowisko o takich samych warunkach pracy w ciągu 30 dni po rozwiązaniu lub wygaśnięciu poprzedniego stosunku pracy z tym pracodawcą;
- 2) przyjmowane do pracy u innego pracodawcy na dane stanowisko w ciągu 30 dni po rozwiązaniu lub wygaśnięciu poprzedniego stosunku pracy, jeżeli posiadają aktualne orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie i pracodawca ten stwierdzi, że warunki te odpowiadają warunkom występującym na danym stanowisku pracy, z wyłączeniem osób przyjmowanych do wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych.

Art. 229. § 2. Pracownik podlega okresowym badaniom lekarskim. W przypadku niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 30 dni, spowodowanej chorobą, pracownik podlega ponadto kontrolnym badaniom lekarskim w celu ustalenia zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. 2023, poz. 73), badania okresowe wykonywane są w okresach podanych w poniższej tabeli:

V	Inne czynniki		
Lp.	Czynnik niebezpieczny, szkodliwy lub uciążliwy	Zakres badań profilaktycznych	Częstotliwość badań profilaktycznych

11	Praca na stanowiskach związanych z kierowaniem pojazdami, szkoleniem i egzaminowaniem kierowców	Badanie lekarskie ze szczególnym zwróceniem uwagi na stan i działanie narządu równowagi, badanie akumetryczne, w badaniu narządu wzroku - ocena ostrości widzenia, ocena zdolności rozpoznawania barw, ocena widzenia przestrzennego, ocena pola widzenia (w zależności od wskazań badanie za pomocą perymetru), ocena wrażliwości na olśnienie i widzenia zmierzchowego; oznaczenie stężenia glukozy we krwi; zakres badań dodatkowych i konsultacji specjalistycznych powinien dodatkowo uwzględniać badania i konsultacje wskazane w przepisach dotyczących kierowania pojazdami	Co 30 miesięcy - 5 lat
----	---	---	------------------------

Q. PRAWO PRACY

Art. 100. §1. Pracownik jest obowiązany wykonywać pracę sumiennie i starannie oraz stosować się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy, jeżeli nie są one sprzeczne z przepisami prawa lub umową o pracę.

Art. 100. §2. Pracownik jest obowiązany w szczególności:

- 1) przestrzegać czasu pracy ustalonego w zakładzie pracy;
- 2) przestrzegać regulaminu pracy i ustalonego w zakładzie pracy porządku;
- 3) przestrzegać przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów przeciwpożarowych;
- 4) dbać o dobro zakładu pracy, chronić jego mienie oraz zachować w tajemnicy informacje, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę;
- 5) przestrzegać tajemnicy określonej w odrębnych przepisach;
- 6) przestrzegać w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego.

Art. 108. §1. Za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku w procesie pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych, a także przyjętego sposobu potwierdzania przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy, pracodawca może stosować:

- 1) karę upomnienia;
- 2) karę nagany.

Art. 108. §2. Za nieprzestrzeganie przez pracownika przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy lub przepisów przeciwpożarowych, opuszczenie pracy bez usprawiedliwienia, stawienie się do pracy w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu lub spożywanie alkoholu lub zażywanie środka działającego podobnie do alkoholu w czasie pracy – pracodawca może również stosować karę pieniężną.

Art. 114. Pracownik, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę, ponosi odpowiedzialność materialną według zasad określonych w przepisach [KODEKSU PRACY].

Art. 184. §1. Nadzór i kontrolę przestrzegania prawa pracy, w tym przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, sprawuje Państwowa Inspekcja Pracy.

Art. 184. §2. Nadzór i kontrolę przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Art. 207. § 1. Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy. Na zakres odpowiedzialności pracodawcy nie wpływają obowiązki pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz powierzenie wykonywania zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy specjalistom spoza zakładu pracy, o których mowa w art. 237¹¹ § 2.

Art. 207. §2. Pracodawca jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki. W szczególności pracodawca jest obowiązany:

- 1) organizować pracę w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy;

- 2) zapewniać przestrzeganie w zakładzie pracy przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, wydawać polecenia usunięcia uchybień w tym zakresie oraz kontrolować wykonanie tych poleceń;
- 3) reagować na potrzeby w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dostosowywać środki podejmowane w celu doskonalenia istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia pracowników, biorąc pod uwagę zmieniające się warunki wykonywania pracy;
- 4) zapewnić rozwój spójnej polityki zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym uwzględniającej zagadnienia techniczne, organizację pracy, warunki pracy, stosunki społeczne oraz wpływ czynników środowiska pracy;
- 5) uwzględniać ochronę zdrowia młodocianych, pracownic w ciąży lub karmiących dziecko piersią oraz pracowników niepełnosprawnych w ramach podejmowanych działań profilaktycznych;
- 6) zapewniać wykonanie nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy;
- 7) zapewniać wykonanie zaleceń społecznego inspektora pracy.

Art. 207¹. § 1. Pracodawca jest obowiązany przekazywać pracownikom informacje o:

- 1) zagrożeniach dla zdrowia i życia występujących w zakładzie pracy, na poszczególnych stanowiskach pracy i przy wykonywanych pracach, w tym o zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników;
- 2) działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, o których mowa w pkt 1;
- 3) pracownikach wyznaczonych do:
 - a) udzielania pierwszej pomocy,
 - b) wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

§ 2. Informacja o pracownikach, o których mowa w § 1 pkt 3, obejmuje:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) miejsce wykonywania pracy;
- 3) numer telefonu służbowego lub innego środka komunikacji elektronicznej.

Art. 208. § 1. W razie gdy jednocześnie w tym samym miejscu wykonują pracę pracownicy zatrudnieni przez różnych pracodawców, pracodawcy ci mają obowiązek:

- 1) współpracować ze sobą;
- 2) wyznaczyć koordynatora sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich pracowników zatrudnionych w tym samym miejscu;
- 3) ustalić zasady współdziałania uwzględniające sposoby postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń dla zdrowia lub życia pracowników;
- 4) informować siebie nawzajem oraz pracowników lub ich przedstawicieli o działaniach w zakresie zapobiegania zagrożeniom zawodowym występującym podczas wykonywanych przez nich prac.

Art. 208. § 2. Wyznaczenie koordynatora, o którym mowa w § 1, nie zwalnia poszczególnych pracodawców z obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy zatrudnionym przez nich pracownikom.

Art. 208. § 3. Pracodawca, na którego terenie wykonują prace pracownicy zatrudnieni przez różnych pracodawców, jest obowiązany dostarczać tym pracodawcom, w celu przekazania pracownikom, informacje, o których mowa w art. 207¹.

Art. 209¹. § 1. Pracodawca jest obowiązany:

- 1) zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników;
- 2) wyznaczyć pracowników do:
 - a) udzielania pierwszej pomocy,
 - b) wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników;

- 3) zapewnić łączność ze służbami zewnętrznymi wyspecjalizowanymi w szczególności w zakresie udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, ratownictwa medycznego oraz ochrony przeciwpożarowej.

Art. 209¹. § 2. Działania, o których mowa w § 1, powinny być dostosowane do rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, liczby zatrudnionych pracowników i innych osób przebywających na terenie zakładu pracy oraz rodzaju i poziomu występujących zagrożeń.

Art. 209¹. § 3. Liczba pracowników, o których mowa w § 1 pkt 2, ich szkolenie oraz wyposażenie powinny uwzględniać rodzaj i poziom występujących zagrożeń.

237³. § 1. Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

237³. § 2. Pracodawca jest obowiązany zapewnić przeszkolenie pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przed dopuszczeniem go do pracy oraz prowadzenie okresowych szkoleń w tym zakresie. Szkolenie pracownika przed dopuszczeniem do pracy nie jest wymagane w przypadku podjęcia przez niego pracy na tym samym stanowisku pracy, które zajmował u danego pracodawcy bezpośrednio przed nawiązaniem z tym pracodawcą kolejnej umowy o pracę.

237³. § 2¹. Pracodawca jest obowiązany odbyć szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie niezbędnym do wykonywania ciężących na nim obowiązków. Szkolenie to powinno być okresowo powtarzane.

Zakres i tematykę szkoleń podaje Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2004 roku, Nr 180, poz. 1860), zgodnie z zapisami:

§2.1. Pracodawca zapewnia pracownikowi odbycie, odpowiedniego do rodzaju wykonywanej pracy, szkolenia, w tym przekazanie mu informacji i instrukcji dotyczących zajmowanego stanowiska pracy lub wykonywanej pracy. 2.W razie wykonywania pracy na terenie zakładu pracy pracodawcy przez pracownika innego pracodawcy - pracodawca zapewnia poinformowanie tego pracownika o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia podczas pracy na tym terenie. Uzyskanie tych informacji pracownik potwierdza podpisem.

§14.1. Szkolenie okresowe ma na celu aktualizację i ugruntowanie wiedzy i umiejętności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zaznajomienie uczestników szkolenia z nowymi rozwiązaniami techniczno-organizacyjnymi w tym zakresie.

§14.2.Szkolenie okresowe odbywają:

§14.2.1) osoby będące pracodawcami oraz inne osoby kierujące pracownikami, w szczególności kierownicy, mistrzowie i brygadziści;

§14.2.3) pracownicy inżynieryjno-techniczni, w tym projektanci, konstruktorzy maszyn i innych urządzeń technicznych, technolodzy i organizatorzy produkcji;

§14.2.5) pracownicy administracyjno-biurowi i inni (niewymienieni w pkt 1-4: robotnicy, pracownicy służby bezpieczeństwa), których charakter pracy wiąże się z narażeniem na czynniki szkodliwe dla zdrowia, uciążliwe lub niebezpieczne albo z odpowiedzialnością w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

§15.2. Szkolenie okresowe osób wymienionych w § 14 ust. 2 pkt 1 i 3-5 powinno być przeprowadzane w formie kursu, seminarium lub samokształcenia kierowanego nie rzadziej niż raz na 5 lat, a w przypadku pracowników administracyjno-biurowych nie rzadziej niż raz na 6 lat.

R. URZĄDZENIA I INSTALACJE ELEKTRYCZNE

Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 492)

§2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

§2.4) prowadzący eksploatację - jednostkę organizacyjną, osobę prawną lub osobę fizyczną, zajmującą się eksploatacją własnych lub powierzonych jej, na podstawie zawartej umowy, urządzeń energetycznych;

§3. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do prac wykonywanych:

§3.3) przy urządzeniach energetycznych powszechnego użytku.

§4.1. Prace eksploatacyjne należy prowadzić zgodnie z instrukcjami eksploatacji zawierającymi w szczególności:

§4.1.5) zasady postępowania w razie awarii oraz zakłóceń w pracy urządzenia;

§4.1.6) wymagania w zakresie konserwacji, napraw, remontów urządzeń energetycznych oraz terminy przeprowadzania przeglądów, prób i pomiarów;

§7.2. Urządzenia energetyczne stwarzające zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego należy zabezpieczyć przed dostępem osób nieupoważnionych.

§25.1. Prace eksploatacyjne przy urządzeniach elektroenergetycznych, w zależności od zastosowanych metod i środków ochronnych zapewniających bezpieczeństwo pracy, mogą być wykonywane:

§25.1.1) pod napięciem;

§25.1.2) w pobliżu napięcia;

§25.1.3) przy wyłączonym napięciu.

§26. Napięcie od urządzeń elektrycznych należy odłączyć w sposób uniemożliwiający pojawienie się napięcia na odłączonych urządzeniach i instalacjach.

§27.1. Przed przystąpieniem do wykonywania prac przy urządzeniach i instalacjach elektrycznych odłączonych od napięcia należy:

§27.1.1) zastosować odpowiednie zabezpieczenie przed przypadkowym załączeniem napięcia;

§27.1.2) oznaczyć miejsce wyłączenia;

§27.1.3) sprawdzić, czy nie występuje napięcie na odłączonych urządzeniach i instalacjach elektrycznych;

§27.1.4) uziemić wyłączone urządzenia i instalacje elektryczne;

§27.1.5) oznaczyć strefę pracy znakami lub tablicami bezpieczeństwa.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. 2022 poz. 1392):

§4. [Świadectwo kwalifikacyjne wymagane dla rodzajów prac i stanowisk]

§4.1. Świadectwo kwalifikacyjne jest wymagane dla rodzajów prac i stanowisk w zakresie:

1) eksploatacji - do których zalicza się stanowiska osób wykonujących prace dotyczące obsługi, konserwacji, remontu, naprawy, montażu lub demontażu i czynności kontrolno-pomiarowych,

2) dozoru - do których zalicza się stanowiska osób kierujących czynnościami osób wykonujących prace określone w pkt 1 lub stanowiska osób sprawujących nadzór nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

§4.2. Prace, o których mowa w ust. 1, obejmują wykonywanie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy i wymagań ochrony środowiska czynności w zakresie:

1) obsługi, które mają wpływ na zmiany parametrów pracy obsługiwanych urządzeń, instalacji i sieci,

2) konserwacji, które są związane z zabezpieczeniem i utrzymaniem należytego stanu technicznego urządzeń, instalacji i sieci,

3) remontu lub naprawy, które są związane z usuwaniem usterek i awarii urządzeń, instalacji i sieci w celu doprowadzenia ich do wymaganego stanu technicznego,

4) montażu lub demontażu, które są niezbędne do instalowania lub odinstalowywania i przyłączania lub odłączania urządzeń, instalacji i sieci,

5) kontrolno-pomiarowym, które są niezbędne do dokonania oględzin, oceny stanu technicznego, parametrów eksploatacyjnych, jakości regulacji i sprawności energetycznej urządzeń, instalacji i sieci.

§6. [Wymogi kompetencyjne wobec osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, w celu uzyskania potwierdzenia posiadanych kwalifikacji]

§6.1. Osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, w celu uzyskania potwierdzenia posiadanych kwalifikacji, wykazują się wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie:

1) na stanowiskach eksploatacji:

a) zasad budowy, działania oraz warunków technicznych obsługi urządzeń, instalacji i sieci,

b) zasad eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci,

- c) zasad i warunków wykonywania prac dotyczących obsługi, konserwacji, remontu, naprawy, montażu lub demontażu i czynności kontrolno-pomiarowych,
- d) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz udzielania pierwszej pomocy,
- e) zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi urządzeń lub zagrożenia życia, zdrowia i ochrony środowiska;

§6.2) na stanowiskach dozoru:

- a) przepisów dotyczących przyłączania urządzeń i instalacji do sieci, dostarczania paliw i energii, prowadzenia ruchu i eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci,
- b) przepisów i zasad postępowania przy programowaniu pracy urządzeń, instalacji i sieci, z uwzględnieniem zasad racjonalnego użytkowania paliw i energii,
- c) przepisów dotyczących eksploatacji oraz wymagań w zakresie prowadzenia dokumentacji technicznej i eksploatacyjnej urządzeń, instalacji i sieci,
- d) przepisów dotyczących budowy urządzeń, instalacji i sieci oraz norm i warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać te urządzenia, instalacje i sieci,
- e) zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi urządzeń lub zagrożenia życia, zdrowia i ochrony środowiska,
- f) przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, z uwzględnieniem zasad udzielania pierwszej pomocy, oraz wymagań ochrony środowiska,
- g) zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu urządzeń przyłączonych do sieci,
- h) zasad dysponowania mocą urządzeń i instalacji przyłączonych do sieci,
- i) zasad i warunków wykonywania prac dotyczących obsługi, konserwacji, remontu, montażu oraz czynności kontrolno-pomiarowych.

Pierwsza pomoc w przypadku porażenia prądem:

- natychmiast uwolnić poszkodowanego spod działania prądu elektrycznego przez wyłączenie właściwego obwodu elektrycznego lub przez odciągnięcie porażonego od urządzeń lub instalacji będących pod napięciem,
- przy braku akcji serca lub układu oddechowego należy stosować masaż serca lub sztuczne oddychanie albo obie te czynności razem,
- przy oparzeniach lub krwotoku i zranieniach należy zastosować odpowiednie opatrunki.

Zestaw Testowy (dla stanowiska kierowcy)

- 1) Pracownik zatrudniony na stanowisku pracy na którym występuje maksymalny poziom dźwięku 80 dB może pracować na tym stanowisku:
 - A. 12 godzin
 - B. 10 godzin
 - C. maksymalnie 8 godzin
- 2) Dopuszczalna masa przenoszonych przedmiotów przez mężczyznę przy pracy stałej wynosi::
 - A. 42 kg
 - B. 35 kg
 - C. 30 kg
- 3) Litery A, B, C lub F na gaśnicy oznaczają:
 - A. rodzaj środka gaśniczego
 - B. nazwę handlową
 - C. grupę pożarów, które gaśnica może gasić
- 4) Gaśnica samochodowa umożliwia gaszenie pożaru butli gazowej w samochodzie osobowym:
 - A. tak
 - B. tak, tylko z odległości co najmniej 1 metra
 - C. nie
- 5) Piktogram z oznaczeniem „biegnącego człowieka” oznacza:
 - A. kierunek do wyjścia ewakuacyjnego
 - B. miejsce zbiórki do ewakuacji
 - C. zakaz wstępu dla osób postronnych
- 6) Sygnał ostrzegawczy trwający trzy minuty oznacza:
 - A. odwołanie alarmu przez Centrum Zarządzania Kryzysowego
 - B. koniec zmiany roboczej
 - C. przejazd pojazdu uprzywilejowanego (Policji, Pogotowia, Straży Pożarnej)
- 7) Przeniesienie pracownika z zajmowanego dotychczas stanowiska na inne stanowisko pracy równoważne wymaga:
 - A. przeprowadzenia szkolenia okresowego
 - B. przeprowadzenia instruktażu stanowiskowego
 - C. nie wymaga przeszkolenia
- 8) Wypadek przy pracy to każde zdarzenie:
 - A. powodujące skaleczenie pracownika
 - B. nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną, pozostające w związku z pracą powodujące uraz lub śmierć
 - C. powodujące niezdolność do pracy
- 9) Przed pierwszym uruchomieniem maszyny lub urządzenia pracownik:
 - A. powinien zapoznać się tylko z instrukcją obsługi producenta
 - B. powinien zapoznać się z instrukcją obsługi producenta i instrukcją bhp na stanowisku pracy
 - C. nie musi się zapoznawać z żadną instrukcją
- 10) W przypadku zatrzymania oddechu i krążenia, podczas wykonywania resuscytacji, ilość naprzemiennych ucisków klatki piersiowej i wdechów:
 - A. 15 ucisków i 2 wdechy
 - B. 30 ucisków i 2 wdechy

- C. 45 ucisków i 2 wdechy
- 11) Podczas udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu, który nie reaguje, należy w pierwszej kolejności:
- A. ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej
 - B. powiadomić Pogotowie Ratunkowe
 - C. rozpocząć resuscytację
- 12) Piktogram z „płomieniem” oznacza:
- A. strefę zagrożoną wybuchem
 - B. materiał palny
 - C. przycisk ręcznego ostrzegacza pożarowego
- 13) W przypadku wystąpienia zdarzenia podczas którego nastąpił kontakt substancji chemicznej z ciałem, należy:
- A. postępować zgodnie z zapisami etykiety umieszczonej na opakowaniu lub karty charakterystyki produktu
 - B. powiadomić najbliższą Stację Sanitarno Epidemiologiczną
 - C. ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej
- 14) Pracownik wykorzystujący podczas pracy substancję chemiczną jest zobowiązany:
- A. stosować rękawice ochronne w każdym przypadku
 - B. zapoznać się z kartą charakterystyki substancji chemicznej
 - C. posiadać obuwie chroniące przed elektrycznością statyczną
- 15) Numer jednolitego ogólnoeuropejskiego numeru alarmowego używanego w sieci telefonów stacjonarnych w Unii Europejskiej to:
- A. 112
 - B. 999
 - C. 998
- 16) Do podstawowych obowiązków osób kierujących pracownikami należy:
- A. wykonywanie pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy
 - B. organizowanie stanowiska pracy, zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy
 - C. prowadzenie szkolenia i instruktażu stanowiskowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy
- 17) Okresowym, profilaktycznym badaniom lekarskim podlegają:
- A. pracownicy zatrudnieni tylko na stanowiskach robotniczych
 - B. pracownicy zatrudnieni na stanowiskach na których występują czynniki szkodliwe lub uciążliwe
 - C. wszyscy pracownicy zatrudnieni w zakładzie
- 18) Drobne naprawy instalacji elektrycznej mogą być wykonywane przez pracownika:
- A. posiadającego instruktaż stanowiskowy
 - B. na podstawie polecenia przełożonego
 - C. posiadającego świadectwo kwalifikacyjne do napraw instalacji i urządzeń elektroenergetycznych

SZKOLENIE OKRESOWE

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Warszawa-Ursynów
SPZOZ Warszawa-Ursynów
ulica Zamiany 13, 02-786 Warszawa
NIP 9511998375
REGON 017185839

KARTA EGZAMINACYJNA z egzaminu testowego ze znajomości zagadnień BHP

zestaw KIEROWCA

Data egzaminu: _____

Imię i nazwisko pracownika: _____

Pytanie numer	Odpowiedź A	Odpowiedź B	Odpowiedź C
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

Pytanie numer	Odpowiedź A	Odpowiedź B	Odpowiedź C
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			

Podpis pracownika: _____

Sprawdził(a): _____

(imię i nazwisko)

Data: _____

Ilość punktów: _____

Ocena: _____

Kryteria oceny dla testów:

Dobre odpowiedzi: 18 – celujący, od 16 do 17 - bardzo dobry, od 14 do 16 – dobry, od 11 do 13 – dostateczny, 10 i poniżej - test do poprawy

SZKOLENIE OKRESOWE

Zestaw odpowiedzi (dla stanowiska kierowcy)

Pytanie numer	Odpowiedź A	Odpowiedź B	Odpowiedź C
1.			TAK
2.			TAK
3.			TAK
4.	TAK		
5.	TAK		
6.	TAK		
7.		TAK	
8.		TAK	
9.		TAK	

Pytanie numer	Odpowiedź A	Odpowiedź B	Odpowiedź C
10.		TAK	
11.		TAK	
12.		TAK	
13.	TAK		
14.		TAK	
15.	TAK		
16.		TAK	
17.			TAK
18.			TAK

- 1) Pracownik zatrudniony na stanowisku pracy na którym występuje maksymalny poziom dźwięku 80 dB może pracować na tym stanowisku: **maksymalnie 8 godzin**
- 2) Dopuszczalna masa przenoszonych przedmiotów przez mężczyznę przy pracy stałej wynosi: **30 kg**
- 3) Litery A, B, C lub F na gaśnicy oznaczają: **grupę pożarów, które gaśnica może gasić**
- 4) Gaśnica samochodowa umożliwia gaszenie pożaru butli gazowej w samochodzie osobowym: **tak**
- 5) Piktogram z oznaczeniem „biegnącego człowieka” oznacza: **kierunek do wyjścia ewakuacyjnego**
- 6) Sygnał ostrzegawczy trwający trzy minuty oznacza: **odwołanie alarmu przez Centrum Zarządzania Kryzysowego**
- 7) Przeniesienie pracownika z zajmowanego dotychczas stanowiska na inne stanowisko pracy równoważne wymaga: **przeprowadzenia instruktażu stanowiskowego**
- 8) Wypadek przy pracy to każde zdarzenie: **nagle, wywołane przyczyną zewnętrzną, pozostające w związku z pracą powodujące uraz lub śmierć**
- 9) Przed pierwszym uruchomieniem maszyny lub urządzenia pracownik: **powinien zapoznać się z instrukcją obsługi producenta i instrukcją bhp na stanowisku pracy**
- 10) W przypadku zatrzymania oddechu i krążenia, podczas wykonywania resuscytacji, ilość naprzemiennych ucisków klatki piersiowej i wdechów: **30 ucisków i 2 wdechy**
- 11) Podczas udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu, który nie reaguje, należy w pierwszej kolejności: **powiadomić Pogotowie Ratunkowe**
- 12) Piktogram z „płomieniem” oznacza: **materiał palny**
- 13) W przypadku wystąpienia zdarzenia podczas którego nastąpił kontakt substancji chemicznej z ciałem, należy: **postępować zgodnie z zapisami etykiety umieszczonej na opakowaniu lub karty charakterystyki produktu**
- 14) Pracownik wykorzystujący podczas pracy substancję chemiczną jest zobowiązany: **zapoznać się z kartą charakterystyki substancji chemicznej**
- 15) Numer jednolitego ogólnoeuropejskiego numeru alarmowego używanego w sieci telefonów stacjonarnych w Unii Europejskiej to: **112**
- 16) Do podstawowych obowiązków osób kierujących pracownikami należy: **organizowanie stanowiska pracy, zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy**
- 17) Okresowym, profilaktycznym badaniom lekarskim podlegają: **wszyscy pracownicy zatrudnieni w zakładzie**
- 18) Drobne naprawy instalacji elektrycznej mogą być wykonywane przez pracownika: **posiadającego świadectwo kwalifikacyjne do napraw instalacji i urządzeń elektroenergetycznych**